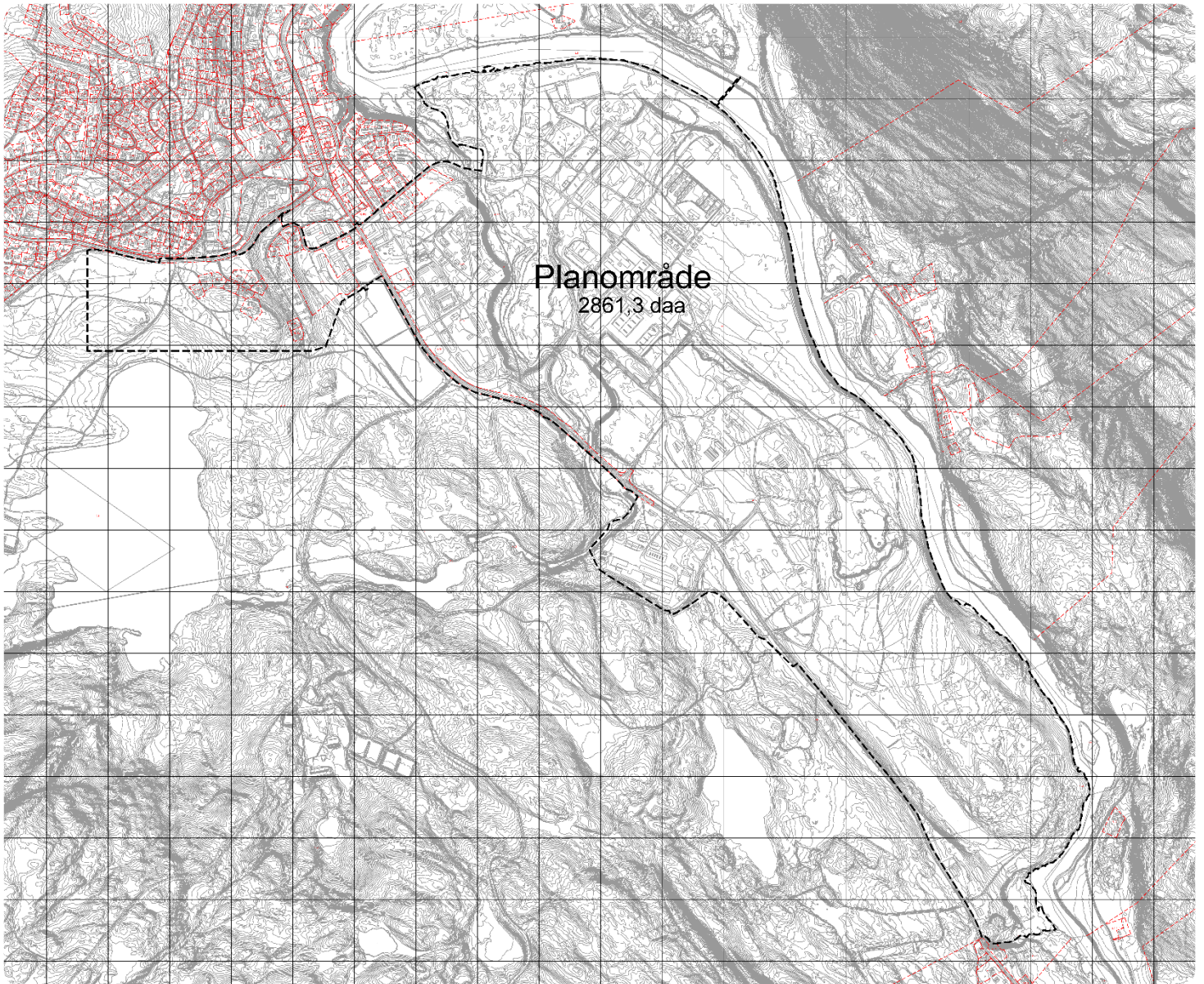

KONSEKVENsutREDNING FOR LANDSKAP

ETTER MILJØDIREKTORATETS VEILEDER M-1942
DETALJREGULERING AV SETERMOEN LEIR OG TOFTAKER

Plan-id: R1922138

1. INNLEDNING

Konsekvensutredningsrapporten inngår som en del av planmaterialet for detaljregulering av Setermoen leir. Det er gjennom planprosessen utredet hvordan planforslaget med ulike tiltak påvirker de verdiene som finnes der i dag. Bakgrunnen for valgte tema knytter seg opp mot de verdier som inngår og grenser til planområdet. I konsekvensutredningen er tiltakene vurdert opp mot arealbeslag, fragmentering, barrierer, klimatiske og økologiske effekter, fjernvirkninger og visuelle virkninger mm. Rapporten har som formål å beregne virkningen av ulike tiltak for landskap. Konsekvensene av tiltakene er vurdert ut fra om tiltaket tilfører verdi eller forringer.

Konsekvensutredningen for landskap er utført av Mathilde Vindenes, arealplanlegger hos 3RW arkitekter sammen med Ingvild Garford Bennett, arkitekt. Metoden som er benyttet for konsekvensutredningen bygger på miljødirektoratets veileder M-1941.

Revisjons nr./-dato:	19.03.2025
Dato:	19.03.2025
Plankonsulent:	3RW arkitekter AS
KU-landskap v/:	Mathilde Vindenes og Ingvild Garford Bennett (3RW arkitekter)
Kontrollert av:	Kari Dalland (3RW arkitekter)
Godkjent av:	xxxxxxx(Forsvarsbygg)

1 SAMMENDRAG

Rapporten har som formål å utrede hvordan landskapet blir påvirket av planforslaget. Planarbeidet medfører økte bygningsmasser innenfor allerede bebygde arealer. KU-rapporten er utarbeidet etter veileder for konsekvensutredning M-1941.

Gjennom arbeidet med planen er det vurdert at tiltak i planen vil ha mindre innvirkning på landskap enn en innledningsvis antok. Planområdet omfatter et allerede bebygget areal avgrenset mot eksisterende bebyggelse i dalbunnen, og visualiseringer i 3D modell og analyser av terrenget har underbygget dette. Analyseområdet ble derav avgrenset til landskapet hvor en umiddelbart kunne se og oppleve ny bebyggelse.

Delområder som er vurdert for påvirkning og konsekvens viser at den største påvirkningen er nærvirkninger for delområder tett på leiren. De er likevel vurdert å være av minimalt omfang, grunnet at nye bygg er lagt til områder som allerede er bebygget. Avbøtende tiltak som bevaring av vegetasjon langs kantsone ved elven, ivaretagelse av trær, opprettholdelse av friluftslivsområder, minimale terrenginngrep bidrar til å redusere påvirkning. Begrensninger på byggehøyder vil igjen hindre at utbygging bryter og forringer landskapsrom.

Samlet vurdering er at konsekvensen for landskap er ubetydelig. Påvirkningen av planforslaget vurderes å være av avgrenset karakter, hvor det kun er synlighet som blir utfordret, spesielt knyttet til nærvirkninger. Fortettingen skjer innenfor allerede bebygde arealer.

2 INNHOLDSFORTEGNELSE

1.	INNLEDNING.....	2
1	SAMMENDRAG.....	3
2	INNHOLDSFORTEGNELSE	4
3	BAKGRUNN.....	5
4	OM PLANOMRÅDET	5
5	ALTERNATIVER SOM SKAL UTREDES	10
5.1	Nullalternativet.....	10
5.2	Alternativ som skal utredes	12
6	INFLUENSOMRÅDE.....	13
6.1	Beskrivelse og begrunnelse	13
6.2	Avgrensning mot andre fagtema	15
7	METODE	15
7.1	Håndbok M-1941.....	15
7.2	Steg i utredningen	15
8	VURDERINGSKRITERIER.....	18
8.1	Naturgeografiske forhold.....	18
8.2	Kulturhistorien i landskapet.....	18
8.3	Romlige og visuelle kvaliteter	19
9	KUNNSKAPSGRUNNLAGET	19
9.1	Krav i plan- og utredningsprogram	19
9.2	Bruk av eksisterende kunnskap.....	19
9.3	Resultater fra feltbefaring.....	19
9.4	Usikkerhet ved kunnskapsgrunnlaget	20
10	INNDELING I DELOMRÅDER OG VERDISSETTING	20
11	PÅVIRKNING OG KONSEKVENNS FOR HVERT DELOMRÅDE	25
11.1	MIDLERTIDIGE VIRKNINGER OG AVBØTENDE TILTAK.....	42
12	USIKKERHET VED AVBØTENDE TILTAK	42
13	KONSEKVENNS.....	43
14	VURDERING AV SAMLET KONSEKVENNSGRAD FOR LANDSKAP	43
14.1	Usikkerhet ved utredningen	44
15	KILDER	45

3 BAKGRUNN

I delområde Setermoen leir, vil den varslede reguleringsplanen legge rammer for en bygningsmessig utbygging på 70.000- 90.000 kvm BTA, herunder kvarter, messer, velferdsbygg, kontor, undervisning, flerbrukshaller, tekniske anlegg for Forsvaret med om lag 1000 nye parkeringsplasser. Samtlige med tilsvarende bruk/funksjoner som i dagens leir. Ovennevnte omfang bygger på *Helhetlig EBA-plan for Setermoen leir* (Forsvarsbygg, januar 2023, Unntatt offentlighet jf. Offl §21), som ble utført på oppdrag for Forsvarsdepartementet. I delområde Toftaker, med Toftakerlia og gnr/bnr 42/483, vil det planlegges for et mindre antall eneboliger, tomannsboliger, og kvarter-boliger.

Det er i planprogram for Setermoen leir vedtatt av planforslaget er omfattet av forskrift om konsekvensutredning (FOR-2017-06-21-854, av dato 01.07.2017) / KU-forskriftens § 6b. Reguleringsplaner som er omfattet av vedlegg 1. skal alltid konsekvensutredes. Vedlegg 1, nr. 24, kan vurderes å være et utløsende punkt for krav om KU-utredning der det står «*Næringsbygg, bygg for offentlig eller privat tjenesteyting og bygg til allmennyttige formål med et bruksareal på mer enn 15 000 m² (mindre tiltak omfattes av vedlegg 2 nr. 11j)*»

Planforslaget overskrider grensen på 15.000 kvm BRA. Det er dog ikke rett fram å tolke formålet «Forsvaret», med de bygningstyper som er relevante for Setermoen leir, inn i punkt 24. Det vurderes likevel, etter skjønn og med bakgrunn i andre tilsvarende reguleringsplaner med Forsvaret som hovedformål, at «Offentlig tjenesteyting» er et nærliggende formål, og dermed at krav om KU-utredning, og dermed også planprogram, utløses.

4 OM PLANOMRÅDET

Det foreligger en rekke verdier innenfor planområdet knyttet til klima- og miljø. Denne rapporten tar kun for seg fagtemaet landskap, og hvilke virkninger planen kan få for temaet. Den planlagte bebyggelsen med tilhørende anlegg som teknisk infrastruktur, parkering og interne veier, vil i delområde Setermoen leir tilstrebes anlagt i og i tilknytning til allerede bebygde områder. Tross slik målsetting om fortetting, vil behovet for mer byggbart areal medføre en del nedbygging av skogs-/vegetasjonsareal. Den fysiske bruken av delområdet vil også øke (flere mennesker), både i områder med og uten bebyggelse. I delområde Toftaker, vil etablering av flere boliger med tilhørende anlegg, også medføre fjerning av skog, men i et langt mindre omfang enn i delområde Setermoen leir. Knyttet til landskap vil den planlagte utbyggingen av delområde Setermoen leir medføre en visuell og fysisk endring av landskapet/det bygde landskapet på Nesmoen. Utbyggingen er antatt å kunne være synlig fra dalsidene rundt, da Setermoen leir er anlagt i dalbunnen. Den planlagte utbyggingen av boliger i delområde Toftaker/Toftakerlia medtas i KU-utredning.

NIN-kartlegging

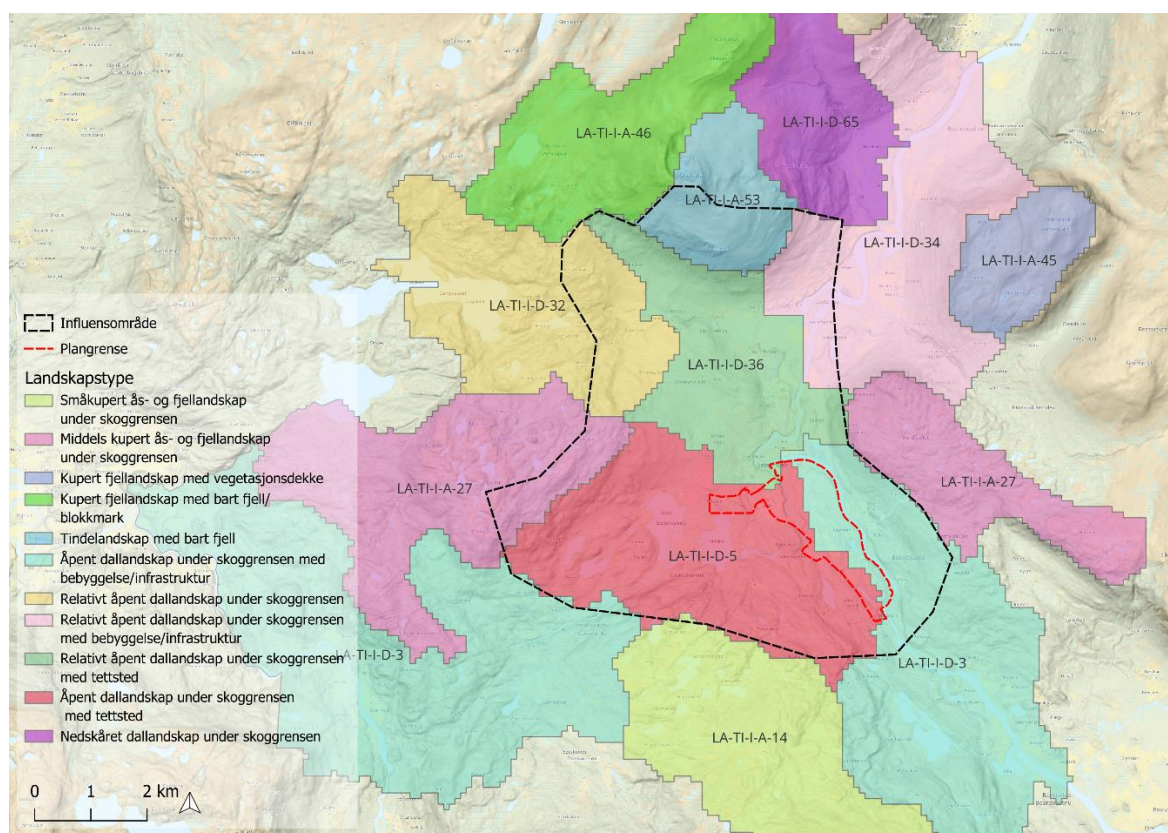
Planområdet inngår i NIN-kartlegging av landskap som 5 «Åpent dallandskap under skoggrensen med tettsted», 3 «åpent dallandskap under skoggrensen med bebyggelse/infrastruktur og 36 «relativt åpent dallandskap under skoggrensen med tettsted». Hovedparten av planområdet ligger innenfor landskapstypen 3 og 5.

Landskapstypen 3 «Åpent dallandskap under skoggrensen med bebygde områder» kjennetegnes ved at dalformen er vid og åpen, der omkringliggende åser, fjell og eller slettelandskap gradvis og slakt ligger rundt. Områdene er normalt dekket av skog, med mindre elver og innsjøer. Ingen vann/innsjøer er større enn 2km². Landskapet har et tydelig preg av menneskelig påvirkning. Setermoen leir inngår i

NIN-kartleggingen som «åpent dallandskap under skoggrensen med bebygde områder». Landformene er rolige med elver som avsetter større elvesletter.

Landskapstypen lengre nord mot sentrum er kategorisert som 36 «relativt åpent og middels sterkt nedskåret fra omkringliggende åser og fjell». Landskapet bærer preg av elver og mindre innsjøer med vegetasjon under skoggrensen.

Landskapstypen 5 «åpent dallandskap under skoggrensen med tettsted» er kjennetegnet ved at dallandskapet er vidt og åpent med en gradvis og slak overgang til omkringliggende åser fjell og/eller slettelandskap. Landskapet ligger under skoggrensen, dominert av vann, vassdrag og våtmarker. De delene av landskapet som ikke er dekket av dette er normalt skogkledd. Spesielt for denne grunntypen av landskap er intensiv arealbruk med et større tettsted, småby eller fritidsbebyggelse med høy bygningstetthet (Artsdatabanken)

Figur 1 Grunntyper for landskap (NIN): grunntype 3, 5 og 36 (Naturbase)

45 Landskapsregioner

Setermoen inngår i nasjonalt referansesystem for Norges 45 landskapstyper som landskapsregion 34 Indre bygder i Troms. Regionen er kjent for varierende landformer, og derav varierende landskapsinntrykk (NIJOS). Området mellom Baru/Måselvdalen har innslag av større åser og små- og storkuperte viddelandskap. Setermoen ligger på et svakt skrående terreng mot nordøst omgitt av skog og asfalterte arealer.

Landskapet kjennetegnes av ulike løsmassetyper med raviner, elveavsetninger, terrasser m.m. som er et resultat av avsetningene fra istiden og erosjon over tid. I dalbunnen dominerer elveavsetninger på flatene der elven renner rolig. Ved Setermoen meandrerer Barduelva nedover i landskapet og danner store deltaer av sand der elven ikke graver. Elvene er et særpreg for regionens vannforekomster og er et sentralt og definerende landskapselement. Barduvassdraget er et viktig og særegent landskapselement i kommunen.

Vital furuskog preger landskapet. Fjell og åser rundt både luner og beskytter så mye at man de fleste steder har et tilnærmet kontinentalt innlandsklima, dvs. kalde vintre og «varme» somre. Klimaet er kontinentalt med kalde vintre og relativt høye sommertemperaturer, som igjen danner grunnlaget for de relativt store furuskogene. Områder hvor det ikke finnes sammenhengende skogsarealer består av myrområder. Skognæringen er viktig i kommunen og inneholder ca. 300 000 daa produktiv skog.

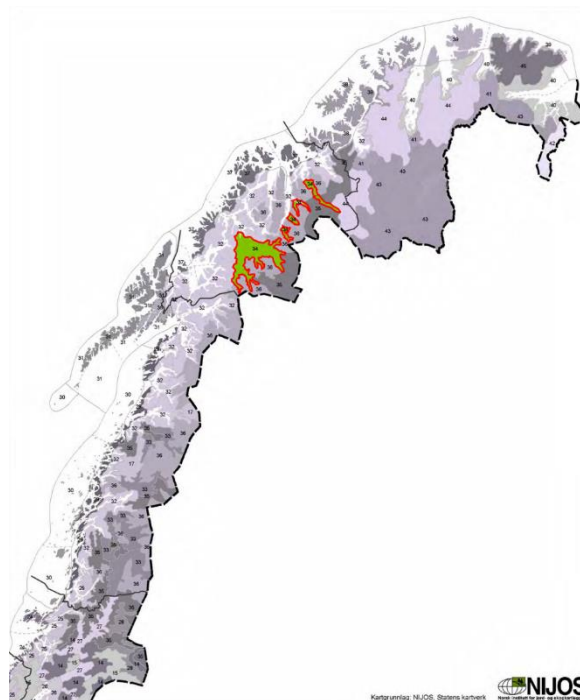
Regionen har flere steder jordbruksmark som en betydelig arealfaktor i landskapet. Til tross for at dyrket mark kun dekker 2,3 % av regionens areal, er den totale jordbrukspåvirkningen adskillig større ettersom snaue beitemarker, med både gårdene og utmarka, må regnes med.

Geologi og landformer, vann og vassdrag:

Under dette temaet beskrives landskapsvariasjon, naturvariasjon innenfor landskapsområdene, intakte naturstrukturer i landskapet, innhold og sammensetning av landformer, terrengforhold og relieff. Innhold og sammensetning av vassdragslandskapet, for eksempel forekomst, mengde, romlig organisering, myrer, våtmarker og snø- og isbreer.

Dalføret Beardovággi (Bardudalen) utgjør hovedlandskapstrekket på stedet. Størparten av Setermoen leir ligger på Nesmoen; et langstrakt småkupert skogslandskap – både med og uten bebyggelse – som grenser mot Barduelva i øst, og Sæterelva og Altevannsveien (FV8470) i vest.

Nordfjellet er den mest fremtredende fjellformasjonen i området og ligger på 469 moh. Mot sørvest er fjellformasjonene/åslandskapet slakt stigende mot Leirvassfjellet og Frosetmoen. Nordøst for planområdet er fjellformasjonene bratt stigende med Nordfjellet, Blåberget og Bangkletten som rager over 1000 moh.

Figur 2 Landskapsregion 34. NIJOS

Grunnet ås- og viddelandskapet ved Setermoen finner en flere små vann, eksempelvis Langvatnet (Nesmoen) og Toftakervannet som begge er utvalgte naturtyper. Store deler av Setermoen leir er oppbygd på breelavsetninger og elveavsetninger. Toftaker er i større grad bygd opp av tykk morene og delvis torv og myr. Det er også en rekke myrer i området grensende til planområdet.

Elve- og bekkeavsetninger ligger i hovedsak langs i vassdraget, på dalbunnen langs Barduelva. Dette er materiale som er transportert med elven og avsatt langs elvekanten hvor bekkene/elevene flater ut. Dalbunnen består også av breelavsetninger, som er materiale transportert og avsatt av breelver. På Toftaker i sør består grunnen i hovedsak av morenemateriale med stor mektighet avsatt fra isbreer (NGU).

Arealbruk og vegetasjon

Ved FV8470 ved leiren på Setermoen, er et areal ved treningsbasen til militæret registrert som fulldyrket jord, men regulert som nåværende bebyggelse og anlegg i kommuneplanens arealdel. Det er i hovedsak på de flate partiene av dalbunnen at bebyggelsen er etablert med et vegetasjonsbelte av skog langs vassdrag. Barduelva og Måselvassdraget avgrensner store deler av militærleiren mot øvrig bebyggelse. Bebyggelsen er etablert rundt de sentrale veiene i området, hvorav hovedvekten av militær aktivitet er lagt i en nordøst-sørvest-retning på elvesletten. Toftaker består i hovedsak av skogområder av barskog med middels bonitet. Setermoen består av en blanding av barskog og løvskog med middels bonitet. Langs Måselvassdraget ligger et belte med løvskog av høy bonitet.

Bebyggelse

Det strukturerende element for de bebygde strukturer i sentrum er primært vegene i området, som Fogd Holmboes gate/E6 og forlengelsen i Altevannsveien/FV8470 (Estetikkveileder for Setermoen sentrum, 2023). Bebyggelsesstrukturen har hatt en lineær karakter langs hovedferdselsåren gjennom sentrum. Disse strukturene ser vi fortsatt i dag. Det er lite definerte soner mellom offentlig og privat areal, med et lite bymessig og intimt sentrum. og lite bymessig. Stikkveiene fra hovedferdselsårer har bidratt til bebyggelse utover hovedaksene, med en form for internveier parallelt. En slik utvikling har bidratt til å gi de bebygde strukturene et preg av kvartalsstruktur (Estetikkveileder for Setermoen sentrum, 2023). Mens boligbebyggelsen ligger med lengre avstand fra hovedveiene, er næring, forretninger og offentlige bygg knyttet direkte mot hovedvegen. Et viktig landemerke på Setermoen er Bardu kirke som ble reist i 1829. Bygget er i dag fredet, og et viktig kulturelt fysisk landemerke for sentrum. Historisk var byggene i sentrum av laftet tre med saltak og med 1 til 2 etasjer. Det er kun noen få av disse som fremdeles står igjen i landskapet. Bebyggelsen samlet sett i hele Setermoen framstår som lite helhetlig sammensatt, med rotete og tilfeldig sammensetning av bygninger i form av volum, plassering, fargesetting, materialer og takformer. (Estetikkveileder for Setermoen sentrum, 2023).

Toftakerområdet utgjør to adskilte boligområder, der Toftakerlia er anlagt på en nord-sørgående landskapsrygg, mens boligene på Toftaker ligger på nordsiden av en åsrygg. Boligene er stort sett tradisjonelle eneboliger fra 50–90-tallet. I Toftaker-/Toftakerlia-området finnes det i dag 16 spredte boliger i privat eie. De øvrige spredte boligene (11 stk.) eies av, og benyttes som boliger for ansatte i Forsvaret. Rundt boligfeltene ligger grøntområder som består av skogs- og turområder, med spredte småveier og noe myr. Landskapshøyder for bebygget området er for Toftaker mellom 101 og 116 m.o.h., og for Toftakerlia mellom 82 og 97 m.o.h.

Hovedvekten av bebyggelsen nede på Setermoen leir er anlagt i nordre del. Det småkuperte området ligger mellom ca. 65 og 90 m.o.h. Leirbebyggelsen er delvis anlagt på Nesmoen som grenser mot Barduelva i øst, Hundtorp i sør, Artillerileiren i vest og Ingeniørleiren/verkstedet sørvest for FV8470.

Kulturhistorien i landskapet

Landskapet viser i stor grad virksomheter eller faser av kulturhistorisk betydning. Setermoen leir har en lang historie med en stor militærhistorisk interesse. Leiren ble etablert i 1897, og anlagt som en del av styrkeoppbygningen mot Sverige og Russland, samt som et ønske om å markere statsmaktenes tilstedeværelse i samiske områder (Verneplan, forsvarsbygg). Etablissementet består i hovedsak av 50-tallsbebyggelse som er organisert rundt et langtun. Flere av byggene innenfor leiren er forskriftsfredet og representerer etablissementets historie.

Omkransende leiren er bebyggelsesstrukturen preget av spredtliggende nærings og boligområder med store asfalterte arealer. Disse ligger lokalisert rundt de sentrale vegene gjennom sentrum og utover mot leiren. Områdene oppleves som åpne med gode siktlinjer til fjellene som referansepunkt.

Det geografisk spredte bosetningsmønsteret i kommunen forklares i at furumoene og flatene i dalbunnen var billig og god byggegrunn for nybyggerne som kom fra Østerdalen/Gudbrandsdalen på slutten av 1700-tallet og ryddet land (KPA Bardu kommune, 2018-2030). Det er gjennomført arkeologiske registreringer i flere områder rundt sentrale fjell- og åspartier i landskapet rundt Setermoen leir. Det er lite spor av kulturpåvirkning i form av arran (Samisk for ildsted i teltet) eller annen aktivitet, men funn av relativt enkle ildstedsanlegg og gjenstandsfunn peker mot kortvarige opphold fra 1600-tallet og fram i tid. Det er også konkludert med at disse kan være teltplasser fra moderne tid i forbindelse med vår- og høstflyttinger (Henriksen, J. E. og Sommerseth, I. 2014). Disse er lokalisert langt fra planområdet på de høyereliggende fjellene/åsene.

I dag er det om lag 2.500 innbyggere på Setermoen.

Andre romlige og visuelle kvaliteter ved landskapet:

De skogkledde åsene som omkranser bebyggelsen på dalbunnen skaper en omsluttet følelse med visuell kontakt. Landskapskarakteren kan kategoriseres med en frodig kontrast til «blå» fjelltopper med snø om vinteren, med en meandrerende elv i dalbunnen. Fjell/åslandskapet er synlig fra planområdet i alle retninger.

Landskapet har allmenn verdi knyttet til opplevelse i form av viktige friluftslivsområder. Toftaker er et lokalt viktig naturterreng som ligger tett på sentrum utformet med turveier, badevann og vannet som et viktig rekreasjonsområde. På motsatt side av Setermoen leir ligger Kokstadskaret som er et helårs turområde med viktig kulturhistorie. Området ble brukt som seter frem til midten av 1970 tallet. Bebyggelsesstrukturen viser en viktig fase i landskapet, med tufter av seterhus. Barduelven som fører langs leiren i nord og vest, og Elveparken nord for leiren er viktig område for rekreasjon i form av fiske, trening, turmulighet, sykling mm av regionale brukere. De sentrale fjellområdene som er synlige fra planområdet er viktige turterreng for både sommer- og vinteraktivitet (Strava). Dette gjelder Storalå, Vesleåla, Nordfjellet og områdene ved vannet på Toftaker. Steilia Alpinsenter som er lokalisert nordøst for planområdet er hyppig brukt av befolkningen i området.

5 ALTERNATIVER SOM SKAL UTREDES

5.1 Nullalternativet

Nullalternativet er slik området ville utviklet seg dersom reguleringsplanen ikke ble gjennomført, og er grunnlaget for vurdering av konsekvenser/virkninger av den planlagte reguleringsplanen. I hver av KU-utredningene som skal utarbeides, skal det følge en beskrivelse av den nåværende miljøstanden og en oversikt over hvordan miljøet antas å utvikle seg dersom planen ikke gjennomføres.

I tråd med vedtatt planprogram er nullalternativet definert til å være dagens situasjon i og rundt planområdet, inkludert vedtatte planer/vedtak for utbygging. Ifølge *Håndbok om konsekvensutredning av klima og miljø, M-1941, Plan- og utredningsprogram, kap 1.1.1 Nullalternativ* skal ikke reguleringsplaner som blir erstattet av ny plan inkluderes. Vi tolker det slik at nyere vedtatte planer, som fortsatt vil være gjeldende dersom arbeidet med ny plan avsluttes før vedtak, skal inkluderes i nullalternativet. Eldre planer som man ikke lenger kunne lagt til grunn for utbygging, tas ikke med. Dette medfører følgende:

Ikke-realisererte planer som inkluderes i nullalternativet:

- B1 Artillerileiren, B1922107, ikrafttredelsesdato 24.06.2010
 - Planen regulerer bebyggelse innenfor 6 kvartaler, delvis på ubebygde mark og delvis på allerede bebygde flater, og det vurderes som relevant å inkludere denne planen.

Allerede realisererte planer som tilsvarer dagens situasjon, og automatisk er inkludert:

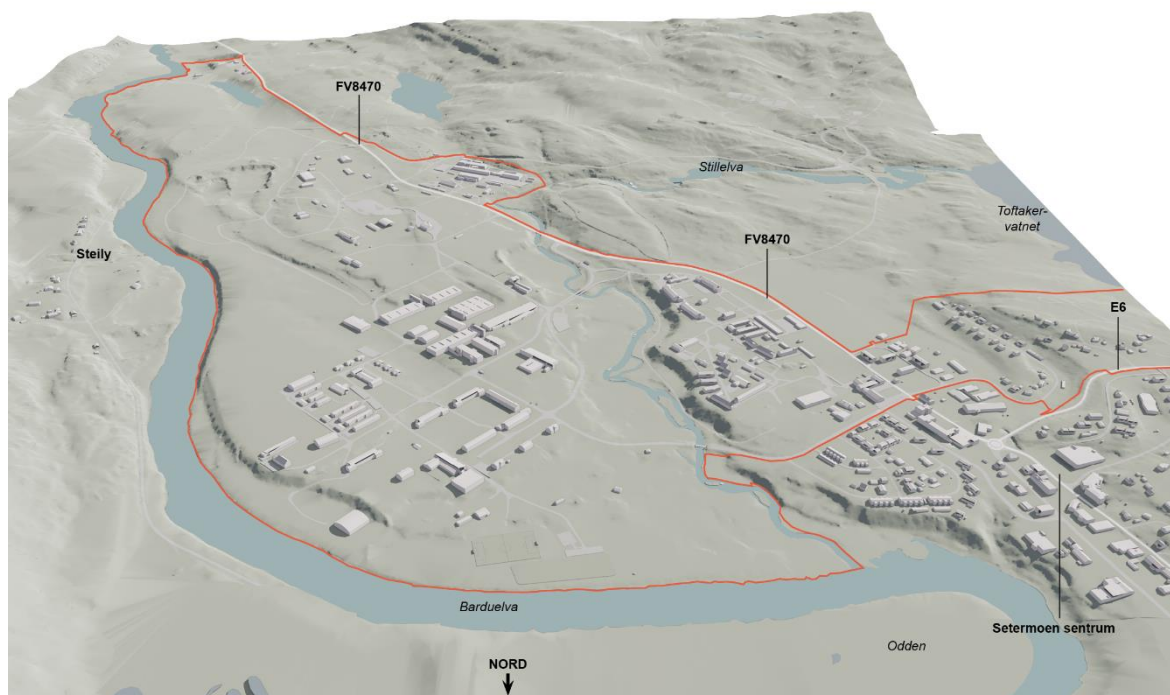
- Hovedadkomst Setermoen Garnison, R1922068, ikrafttredelsesdato 30.10.2001
 - Etablert i tråd med planen.
- Artillerileiren- B2, B1922003, ikrafttredelsesdato 28.05.2009
 - Reguleringsplan og dagens situasjon samsvarer.
- Setermoen skytefelt, R1922105, ikrafttredelsesdato 14.12.2011
 - Overlapp i felt F4, hvor reguleringsplan samsvarer med dagens situasjon.
- Setermoen sentrum, R1922058, ikrafttredelsesdato 22.02.2006
 - Overlapp i østre del av Toftaker, hvor reguleringsplan samsvarer med dagens situasjon.

Eldre reguleringsplaner / ikke relevante planer som **ikke** inkluderes i nullalternativet:

- Artillerileiren, R1922080, ikrafttredelsesdato 14.06.2006
 - Eldre reguleringsplan som erstattes i sin helhet og som ikke vurderes som relevant å inkludere.
- Setermoen leir, R1922081, ikrafttredelsesdato 14.06.2006
 - Eldre reguleringsplan som erstattes i sin helhet og som ikke vurderes som relevant å inkludere.
- Setermoen skyte- og øvingsfelt, R1922111, ikrafttredelsesdato 12.12.2012

- Overlapper kun i randarealer langs veg, og vi vurderer at planen dermed ikke behøver å inkluderes i nullalternativet.

Nullalternativet vil dermed være som figuren under viser.

Figur 3: Nullalternativet; 3D-illustrasjon av eksisterende situasjon. Planavgrensning vist med rødt

I kommuneplanens arealdel 2018-2030 (K1922010), er det i bestemmelsen § 6.1 Forsvarsområder, satt krav om utarbeidelse av reguleringsplan ved endringer/utvidelser innenfor Forsvarets områder. Det er derfor lagt til grunn at framtidige tiltak/endringer i delområde Setermoen leir, utover det som inngår i normalt vedlikehold og utbygging i tråd med gjeldende reguleringsplaner, ikke er sannsynlig. Her hjemler gjeldende reguleringsplan Artillerileiren B1 (R1922107) for bygging av flere boliger/kvarter i tre formålsfelt for konsentrert småhusbebyggelse, a. 2-3 etasjer. Utover dette foreligger det en godkjent byggesak for oppføring av ett kvarterboligbygg innenfor reguleringsplanen Artillerileiren (R1922080).

Ifølge Bardu kommunes kartportal (kommunekart.com), foreligger det ingen reguleringsplanforslag i planområdets nærhet eller i områder som sannsynlig inngår i initierte plans influensområde.

Sør for Hundtorp, ved Stinabakken, er det i gjeldende eldre reguleringsplan, Vikingkrysset 1 (R1922010, ikrafttrådt 1983), hjemlet for åtte frittliggende bolighus. Bare fire av disse er realisert. Av andre gjeldende reguleringsplaner i influensområdet, som ikke er fullt realisert, kan nevnes Kirkemo 3 (R1922135), Loland (R1922029), Kirkemo boligfelt 2 (R1922005), hvor flere boligtomter ikke er utbygget.

For delområde Toftaker, som er uregulert, vurderes det som lite sannsynlig at det vil forekomme utbygging. Dette med unntak av bygningsmessige småutvidelser som normalt kan forventes på boligeiendommer.

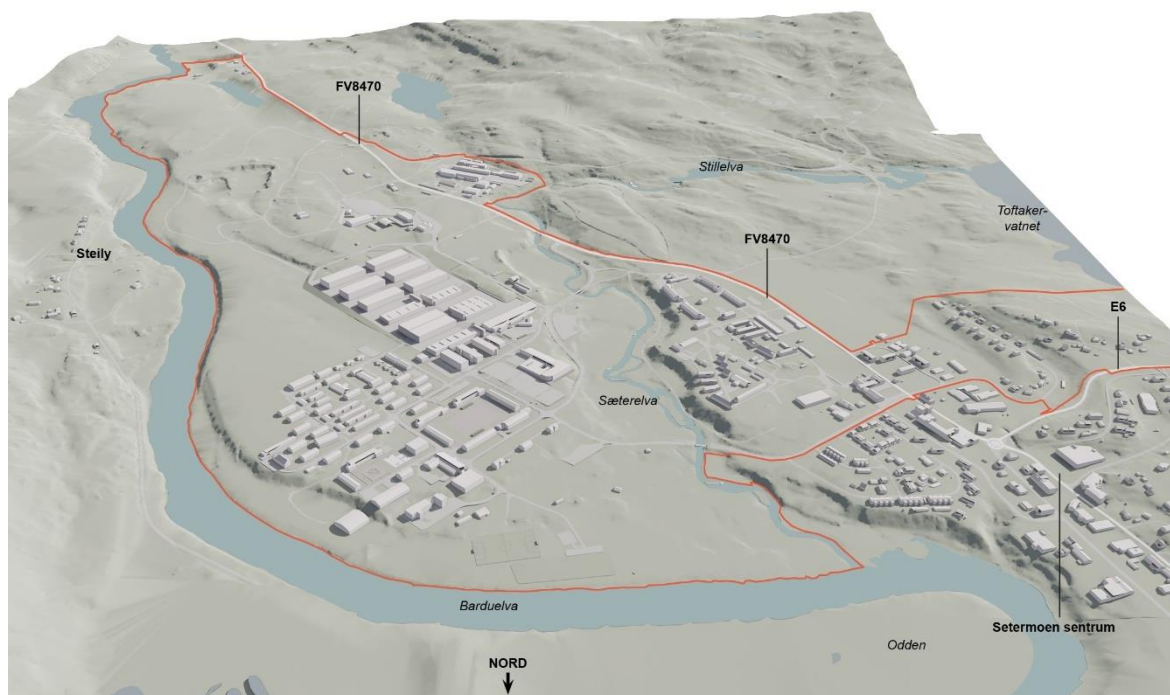
5.2 Alternativ som skal utredes

Det er vurdert at kun ett alternativ er hensiktsmessig å konsekvensutrede, sett opp mot nullalternativet. Reguleringsplanen legger rammer for fortetting i og utenfor leiren, med kvarter, messer, velferdsbygg, kontor, undervisning, flerbrukshaller, tekniske anlegg for Forsvaret med om lag 1000 nye parkeringsplasser. Omfanget av den foreslåtte/planlagte utbyggingen i delområde Setermoen leir er et resultat av beslutning fattet på statlig nivå og reflekterer behovet for bygg og anlegg som springer ut fra denne beslutningen. Foreslåtte omfang er fundamentert i Helhetlig EBA-plan for Setermoen leir, utarbeidet i 2022/2023 (unntatt offentlighet jf. OFFL. §21), som igjen bygger på en grundig undersøkelse av arealbehov knyttet til de ulike funksjoner og bygg det vil bli bruk for ved den framtidige allokeringen/styrkingen av Forsvaret på Setermoen. Helhetlig EBA-plan for Setermoen leir viser at omfanget er realistisk og gjennomførbart med tanke på tilgjengelig areal og plassering, utforming og bruk, internt i militærleiren. Konsekvensutredningen vil være et viktig verktøy for avdekking av eventuelle uforutsette negative virkninger utenfor så vel som innenfor Setermoen leir; et sentralt bidrag til rammesetting som hensyntar miljø og samfunn i størst mulig grad.

For å oppnå en mer effektiv bruk av bygningsmassen i delområde Setermoen leir er om lag 20 bygninger planlagt revet eller fjernet. De fleste av disse er gamle skur og lager i mindre god forfatning, og med uhensiktsmessig plassering. Noen av byggene som er planlagt fjernet er midlertidige haller.

I delområde Toftaker, med Toftakerlia og gnr/bnr 42/483, planlegges det for konsentrert småhusbebyggelse og lavblokk (kvarterboliger; hybelbygg/pendlerboliger), med tilhørende uteoppholdsareal, lekeplass, grøntområder og parkering. Regulering av fortau langs deler av Nyveien og parkeringsdekning, vil bli vurdert i planarbeidet. Toftakerområdet er ikke utredet som en del av helhetlig EBA-plan for Setermoen leir. Boenheter planlagt i delområde Toftaker er foreslått i et moderat omfang. Dette av hensyn til det allerede etablerte boligområdet (skyggevirksomheter, utsikt og terreng/landskap). Det ansees derfor heller ikke her som hensiktsmessig å konsekvensutrede mer enn ett alternativ.

Det gjøres oppmerksom på at illustrasjonsmateriale i KU Landskapsvirkning og i planen for øvrig kun er veiledende og ikke juridisk bindende, og at det kan komme endringer mht. plassering, volum etc. for planlagte bygg og anlegg.

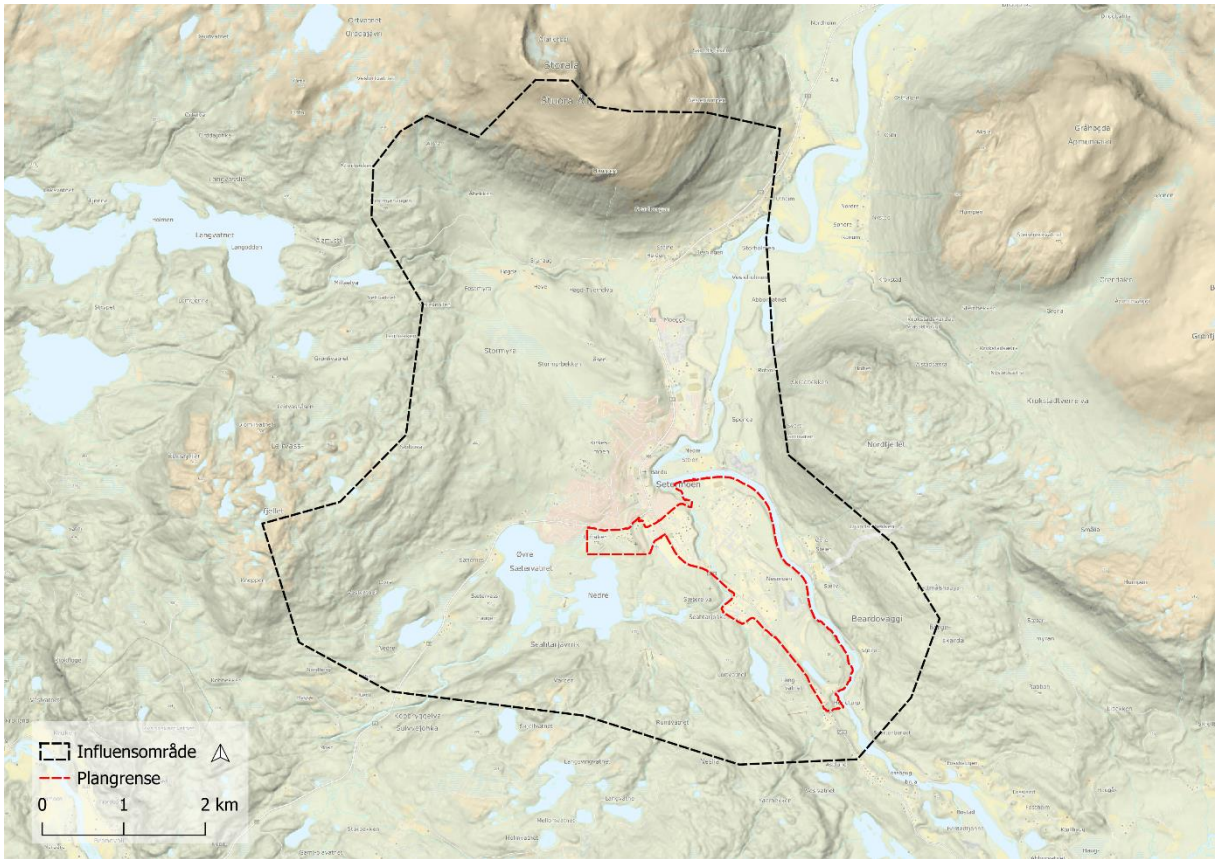
Figur 4 Alternativet; foreløpig 3D-illustrasjon av planlagt situasjon. Planavgrensning vist med rødt. Kun illustrerende.

6 INFLUENSOMRÅDE

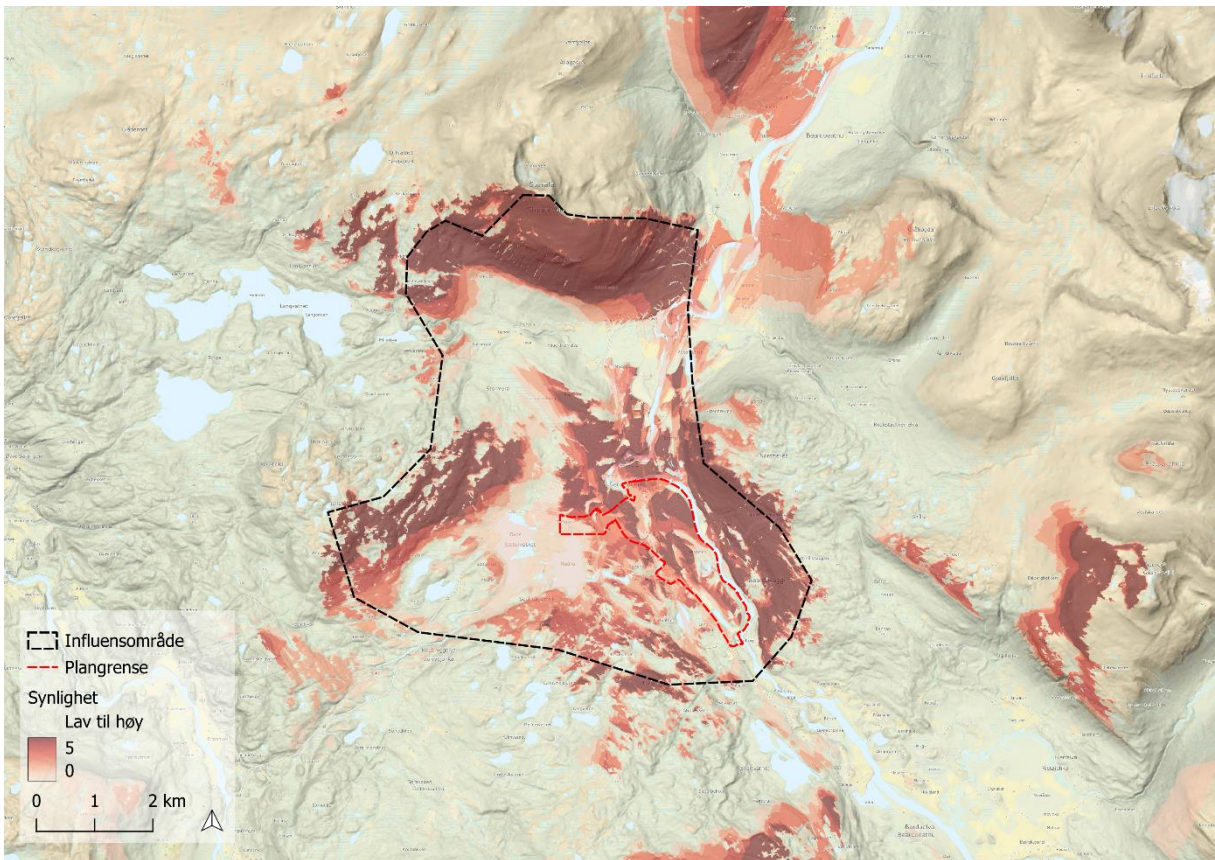
6.1 Beskrivelse og begrunnelse

Influensområdet omfatter tiltaksområdet for tema landskap basert på synlighetskart og overordnede landskapstyper. Synlighetskartet er beregnet ut fra punkt i kartet for planlagt utbygging. Dette viser hvor tiltaket vil være synlig fra omgivelsene i form av både nær- og fjernvirkning. Resultater fra analysen viser at tiltak innenfor planområdet vil være synlig fra store arealer og avstander, spesielt de sentrale fjell- og åspartiene som Storalå og Vesleå i nord, Nordfjellet i øst, Neslia i sør og Brattegga i vest. Rekkevidden for synlighet er stor, og det er derfor avgrenset til de nærmeste fjellpartiene hvor synlighet er reell i forhold til byggenes innvirkning på landskapskarakter. Influensområdet er også vurdert opp mot viktige friluftslivsområder og bebyggelsesstrukturer, samt landskapstyper. Influensområdet er vurdert å inneholde de viktigste overordnede strukturene i landskapet.

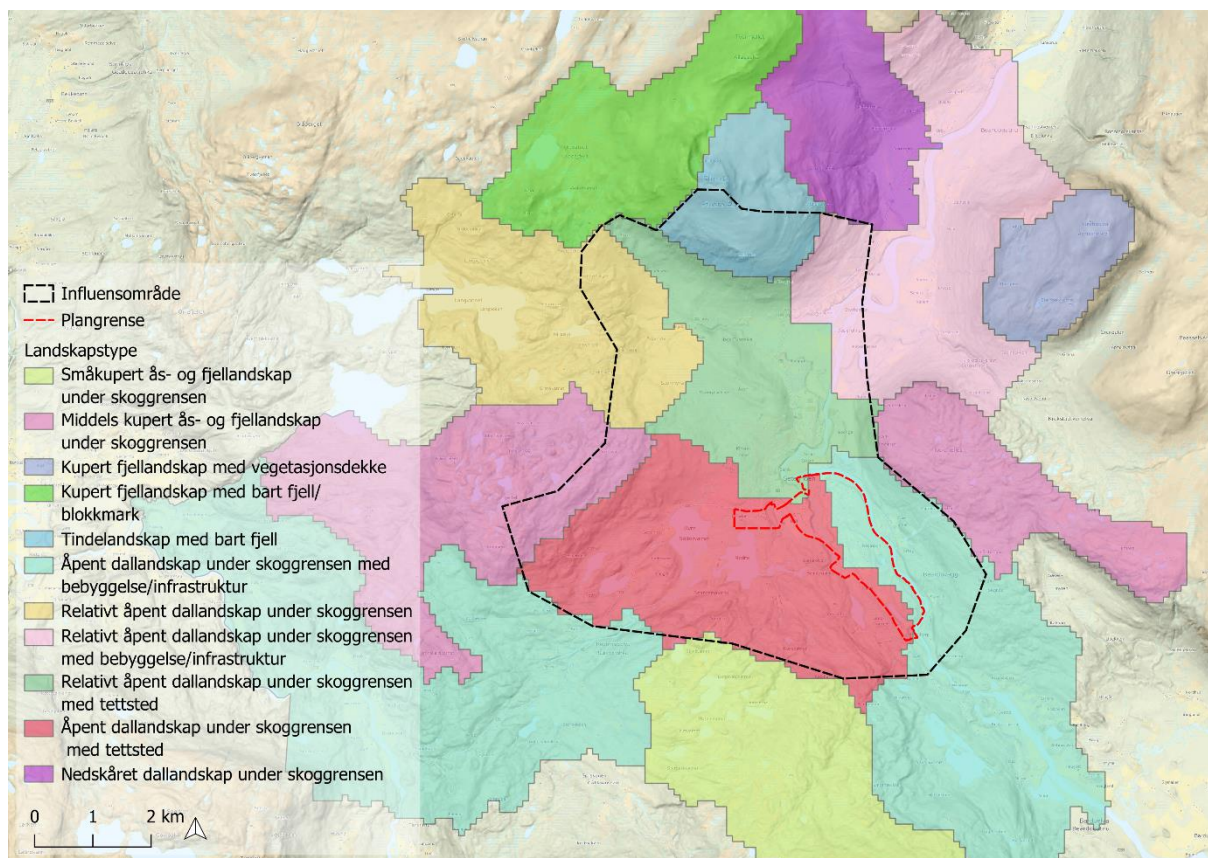
Landskapstyper som inngår i influensområdet er; 5 «Åpent dallandskap under skoggrensen med tettsted», 3 «åpent dallandskap under skoggrensen med bebyggelse/infrastruktur», 36 «relativt åpent dallandskap under skoggrensen med tettsted», 14 «småkupert ås- og fjellandskap under skoggrensen», 32 «Relativt åpent dallandskap under skoggrensene», 27 «Middels kupert ås- og fjellandskap under skoggrensen», 53 «Tindelandskap med bart fjell», 34 «Relativt åpent dallandskap under skoggrensen med bebyggelse/infrastruktur», 45 «kupert fjellandskap med vegetasjonsdekke», 65 «Nedskåret dallandskap under skoggrensen» og 46 «Kupert fjellandskap med bart fjell/blokkmark».

Figur 5 Influensområde

Figur 6 Synlighetskart fra punkt i Setermoen Leir (3RW)

Figur 7 Grunntype- NIN-landskap

6.2 Avgrensning mot andre fagtema

Naturmangfold og trafikk vil håndteres gjennom egne konsekvensutredninger. Fagtema friluftsliv vil omtales spesielt i planbeskrivelsen, og skal ikke konsekvensutredes. Likevel inngår friluftslivet som en del av konsekvensutredningen for landskap.

7 METODE

Konsekvensutredningene for klima- og miljøtema som landskap skal gjennomføres i henhold til Miljødirektoratets Håndbok M-1941. Analyseområdet omfatter det formelle planområdet og tilgrensende influensområde.

7.1 Håndbok M-1941

Landskap som utredes etter Håndbok M-1941 knytter seg til ikke-prissatte temaer. Tre begreper står sentralt i analysen: Verdi, omfang/påvirkning og konsekvens.

7.2 Steg i utredningen

Steg 1: inndeling i delområder

Utredningsområdet skal deles opp for å analysere hvor planen eller tiltaket får størst konsekvenser for temaet som utredes. Delområdene bestemmes på bakgrunn av de ulike registreringskategoriene. Hvert delområde er gjenstand for å vurdere verdi, påvirkning og konsekvens. Utredningsområdene deles inn etter hvordan områdene henger naturlig sammen og som samlet sett har en viktig funksjon.

Noen ganger er områder slått sammen til felles delområder grunnet at temaet har lignende verdi.

Steg 2: sette verdi i hvert delområde

Verditabeller knyttet opp mot temaet benyttes for å angi verdier for delområdene ut fra egenskapene. Verdivurderingene baseres opp mot kriterier som både tar hensyn til områdenes juridiske beskyttelse og omfatter forvaltningens vedtak og føringer. Nullalternativet legges til grunn for verdivurderingene for dette steget. Vurderingene baserer seg på eksisterende kunnskap og registreringer innenfor gitt tema. Noen temaer vurderes med bakgrunn av eget skjønn og bruk av verditabell der det ikke foreligger verdivurderinger. Vedtatte planer blir vurdert som en del av nåværende verdi/0-alternativet. Verdivurderingen følger en femdelt skala; uten betydning, noe verdi, middels verdi, stor verdi og svært stor verdi.

Verdi	Farge	Beskrivelse
Uten betydning		Landskap uten, eller med få, visuelle verdier, og liten betydning både i regional og lokal sammenheng
Noe verdi		Vanlig forekommende landskap. Landskap av lokal betydning.
Middels verdi		Landskap av regional betydning og/eller betydning over gjennomsnittet i lokal sammenheng.
Stor verdi		Landskap av nasjonal betydning, eller betydning over gjennomsnittet i regional sammenheng
Svært stor verdi		Landskap av internasjonal eller nasjonal betydning.

Valgene, avgrensningen og betydningen for de enkelte kategoriene som vurderes og verdisettes begrunnes. Kriterier og prinsipper som er benyttet forklares innenfor denne delen av KU.

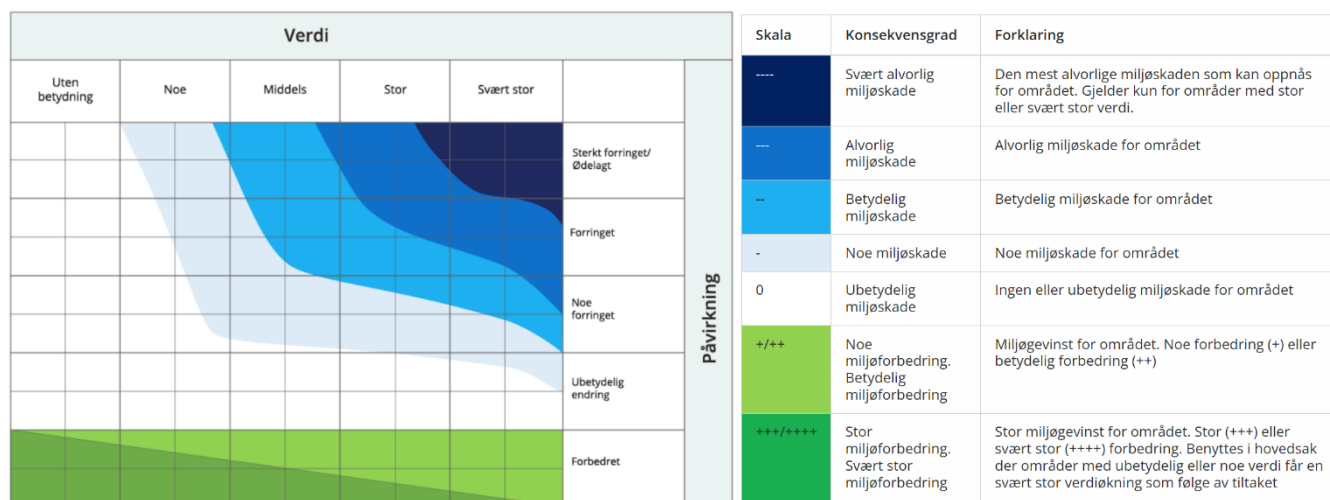
Steg 3: Vurdere påvirkning for hvert delområde

Innenfor dette steget skal man vurdere hvordan planen eller tiltaket påvirker området. Dette vurderes ut fra hva planen innebærer for berørte område. Påvirkning skal vurderes i forhold til situasjonen i nullalternativet. Hvert tema benytter ulike påvirkningstabeller der ulik påvirkningsgrad er beskrevet. Påvirkningsgraden skal vise påvirkningen av det man bygger, inkludert de nødvendige avbøtende tiltakene man har forutsatt gjennom planen. Omfanget av en utbygging blir bestemt av hvor store positive eller negative endringer den aktuelle lokaliseringen og arealformålet vil kunne føre til og vurderes ut fra en femdelt skala: sterkt forringet, forringet, noe forringet, ubetydelig ending og forbedret.

Steg 4: Vurdere konsekvens for hvert delområde

Konsekvensen bestemmes for hvert delområde på bakgrunn av påvirkningen. Her benyttes en konsekvensvifte med kombinasjoner av verdi og påvirkning. Denne illustrerer hvor alvorlig konsekvensene av planen forventes å bli for det bestemte delområdet. Desto større verdi den aktuelle lokaliteten har, desto større konsekvens vil inngrepet ha.

Figur 8 Konsekvensvifte av verdi og påvirkning

Konsekvens blir bestemt som en sammenstilling av verdi og omfang. Skalaen for konsekvens går fra 4 minus (----) til 4 pluss (++++). De negative konsekvensgradene er knyttet til en verdireduksjon av et delområde, mens de positive konsekvensgradene forutsetter en verdøkning etter at tiltaket er realisert.

Steg 5: Vurdere konsekvens for temaet som helhet

I denne delen av metoden vil konsekvensen av ulike alternativ vurderes opp mot hverandre slik at man kan sette en samlet konsekvens for temaet. Resultatene fra konsekvensviftene i steg 4 og tilhørende begrunnelse for konsekvensgrad for hvert enkelt delområde, brukes til en samlet vurdering av konsekvensgrad for planen eller tiltaket. Det er kun ett alternativ som skal utredes.

Tabell 1 Konsekvensgrad for delområder

Konsekvensgrad for delområder (Hentet fra konsekvensvifta)	Beskrivelse (Sammenlignet med nullalternativet)
Svært alvorlig miljøskade (----)	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for området. Gjelder kun for områder med stor eller svært stor verdi.
Alvorlig miljøskade (---)	Alvorlig miljøskade for området.
Betydelig miljøskade (--)	Betydelig miljøskade for området.
Noe miljøskade (-)	Noe miljøskade for området.
Ubetydelig miljøskade (0)	Ingen eller ubetydelig miljøskade for området.
Noe miljøforbedring (+) / Betydelig miljøforbedring (++)	Miljøgevinst for området. Noe forbedring (+) eller betydelig forbedring (++)
Stor miljøforbedring (+++) / Svært stor miljøforbedring (++++)	Stor miljøgevinst for området. Stor (+++) eller svært stor (++++) forbedring. Benyttes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdøkning som følge av tiltaket.

Tabell 2: Konsekvensgrad for landskap

Konsekvensgrad for miljøtemaet	Kriterier for konsekvensgrad
Kritisk negativ konsekvens	Stor andel av alternativets område har særlig høy konfliktgrad. Vanligvis flere delområder med konsekvensgrad svært alvorlig miljøskade (----), og i tillegg store samlede virkninger. Brukes unntaksvis.
Svært stor negativ konsekvens	Stor andel av alternativets område har høy konfliktgrad. Det er delområder med konsekvensgrad svært alvorlig miljøskade (----), og ofte flere/mange områder med alvorlig miljøskade (---). Vanligvis store samlede virkninger.
Stor negativ konsekvens	Flere alvorlige konfliktpunkter for temaet. Ofte vil flere delområder ha konsekvensgrad alvorlig miljøskade (---).
Middels negativ konsekvens	Ingen delområder med de høyeste konsekvensgradene, eller disse er vektet lavt. Delområder med konsekvensgrad betydelig miljøskade (--) dominerer.
Noe negativ konsekvens	Kun en liten del av alternativets område har konflikter. Ingen delområder har de høyeste konsekvensgradene, eller disse er vektet lavt. Vanligvis vil konsekvensgraden noe miljøskade (-) dominere.
Ubetydelig konsekvens	Alternativet vil ikke medføre vesentlige endringer sammenlignet med nullalternativet. Det er få konflikter og ingen konflikter med de høyeste konsekvensgradene.
Positiv konsekvens	Totalt sett er alternativet en forbedring for temaet sammenlignet med nullalternativet. Det er delområder med positiv konsekvensgrad og kun få delområder med lave negative konsekvensgrader. De positive konsekvensgradene oppveier klart delområdene med negativ konsekvensgrad.
Stor positiv konsekvens	Stor forbedring for temaet. Mange eller særlig store/viktige delområder med positiv konsekvensgrad. Kun ett eller få delområder med lave negative konsekvensgrader, og disse oppveies klart av delområder med positiv konsekvensgrad.

Steg 6: sammenstille konsekvenser for alle klima- og miljøtema

I denne delen vil konsekvensene av alle KU-temaene vurderes sammenstilt. De viktigste elementene fra hvert trema trekkes frem og relasjoner mellom temaene beskrives. Vurderingene knyttet til dette punktet konkluderes.

8 VURDERINGSKRITERIER

Landskapsbildet blir verdikategorisert ut fra tre forhold: naturgeografiske forhold, kulturhistorien i landskapet og romlige og visuelle kvaliteter.

8.1 Naturgeografiske forhold

Landskapet vurderes opp mot den nasjonale referanserammen for landskap, hvor man søker å ivareta mangfoldet og variasjonsbredden av ulike typer naturlandskap. En vurderer her hvor vanlig landskapstypen er i en nasjonal og regional sammenheng. Mangfold og variasjon, helhet og sammenheng vektlegges i vurderingene. Intakte naturstrukturer i landskapet, slik som blågrønne strukturer i byer, og intakte systemer av vassdrag- eller våtmarks natur øker verdien på landskapet.

8.2 Kulturhistorien i landskapet

I dette ligger landskap som enten er preget av virksomheter eller faser med betydning for historien, landskap preget av bebyggelsesstruktur, bystruktur eller infrastruktur, eller landskap med tilknytning til eller som har betydning for etniske grupper og landskap med særlig tilknytning til sosiale grupper.

Historiske hendelser, tro eller tradisjon kan også være knyttet til selve landskapets størrelse, utforming og geografiske plassering.

8.3 Romlige og visuelle kvaliteter

Landskapet vurderes også opp mot verdier knyttet til opplevelse, identitet og tilhørighet, samt visuelle kvaliteter og karakter, eksempelvis landskapets helhet, variasjon eller og landskapet gir sterke visuelle inntrykk.

9 KUNNSKAPSGRUNNLAGET

9.1 Krav i plan- og utredningsprogram

Det er i planprogrammet satt krav om konsekvensutredning for landskap i henhold til plan- og bygningsloven for planer som kan ha virkninger for miljø og samfunn. Planprogrammet fastsatte behovet for utredninger, for å styrke den innledende fasen av planarbeidet. Fagtemaet landskap var vurdert som hensiktsmessig å utrede fordi fjernvirkningen av planomfanget ble innledningsvis vurdert som stort. Den planlagte utbyggingen av delområde Setermoen leir vil medføre en visuell og fysisk endring av landskapet/det bygde landskapet på Nesmoen. Utbyggingen vil særlig være synlig fra dalsidene rundt, da Setermoen leir er anlagt i dalbunnen. Den planlagte utbyggingen av boliger i delområde Toftaker er medtatt i KU-utredningen.

9.2 Bruk av eksisterende kunnskap

Eksisterende kunnskap baserer seg på nettbaserte kilder slik som Naturbasekart for landskap og Kilden for arealinformasjon, landskap, jordsmonn og skogportalen. For hvert delområde er det videre undersøkt hva som inngår av naturelementer, slik som naturmangfold, friluftsliv, naturtyper, kulturminner, vannforekomster, natursammenhenger og bebyggelsespreg. Miljødirektoratet sin kartbaserte tjeneste, Heatmap fra Strava, UT.no (den norske turistforeningen), Vann-nettportalen, og NVE sine sider er benyttet for å hente informasjon om disse forholdene ved landskapet. Kommunen sine utredninger når det gjelder estetiske sammenhenger og viktige friluftslivsområder er videre benyttet for å underbygge nettbaserte tjenester. Ved utarbeidelse av kartgrunnlag er det benyttet Geonorge sine nettsider for nedlastning, Norge i bilder, NIBIO sin karttjeneste, Høydedata for terrengformasjoner og høydekoter, Google Maps, Google Earth og Miljødirektoratets nedlastingsside. Flyfoto er hentet fra Kilden (NIBIO) sin karttjeneste.

9.3 Resultater fra feltbefaring

Gjennom planarbeidet er det vurdert at tiltakene vil ha mindre innvirkning på landskapet enn først antatt. Planområdet omfatter allerede bebyggt areal, avgrenset mot eksisterende bebyggelse i dalbunnen. Den foreslåtte utbyggingen anses å være tilpasset både landskapets skala og den eksisterende bebyggelsen. Visualiseringer i 3D-modell og analyser i terrengmodell viser at en feltbefaring i utgangspunktet ikke er nødvendig. I tillegg er bilder fra befaring av planområdet benyttet som grunnlag. Denne befaringen hadde imidlertid ikke som formål å vurdere konsekvenser og påvirkning på landskapet. Videre er det ikke tillatt å fotografere inn mot leirens områder, noe som medfører begrenset grunnlag for visualiseringer i rapporten.

9.4 Usikkerhet ved kunnskapsgrunnlaget

Usikkerhet ved kunnskapsgrunnlaget er knyttet til at flere av registreringene er relativt gamle. Dette gjelder for registreringene av kartlagt friluftsliv fra 2011. For å underbygge kartlagt friluftsliv er det derfor benyttet Strava Heatmap som oppdateres jevnlig. Data om naturtyper er hentet fra rapport datert 2004, men supplert med funn i rapport om biologisk mangfold fra 2024 og KU naturmangfold fra 2025. Knyttet til visualiseringer er den største usikkerheten kvaliteten av synlighetskartene. Det er fortsatt mulighet for at planområdet og tiltaket gir visuelle virkninger til steder som ikke blir dekket av synlighetsanalysen. Virkningene og visuelle inntrykk av fremtidig bebyggelse kan også variere med årstider og lys-/værforhold som ikke avdekkes i denne vurderingen.

10 INNDELING I DELOMRÅDER OG VERDISSETTING

Inndeling i delområder er basert på landskapskarakter, bebyggelsesstrukturer, bruk av landskapet og fjernvirkninger. Landskapstypenivåene er delt opp innbyrdes etter terrengformasjoner, landskapsrom, bebyggelse, friluftsliv og influensområde.

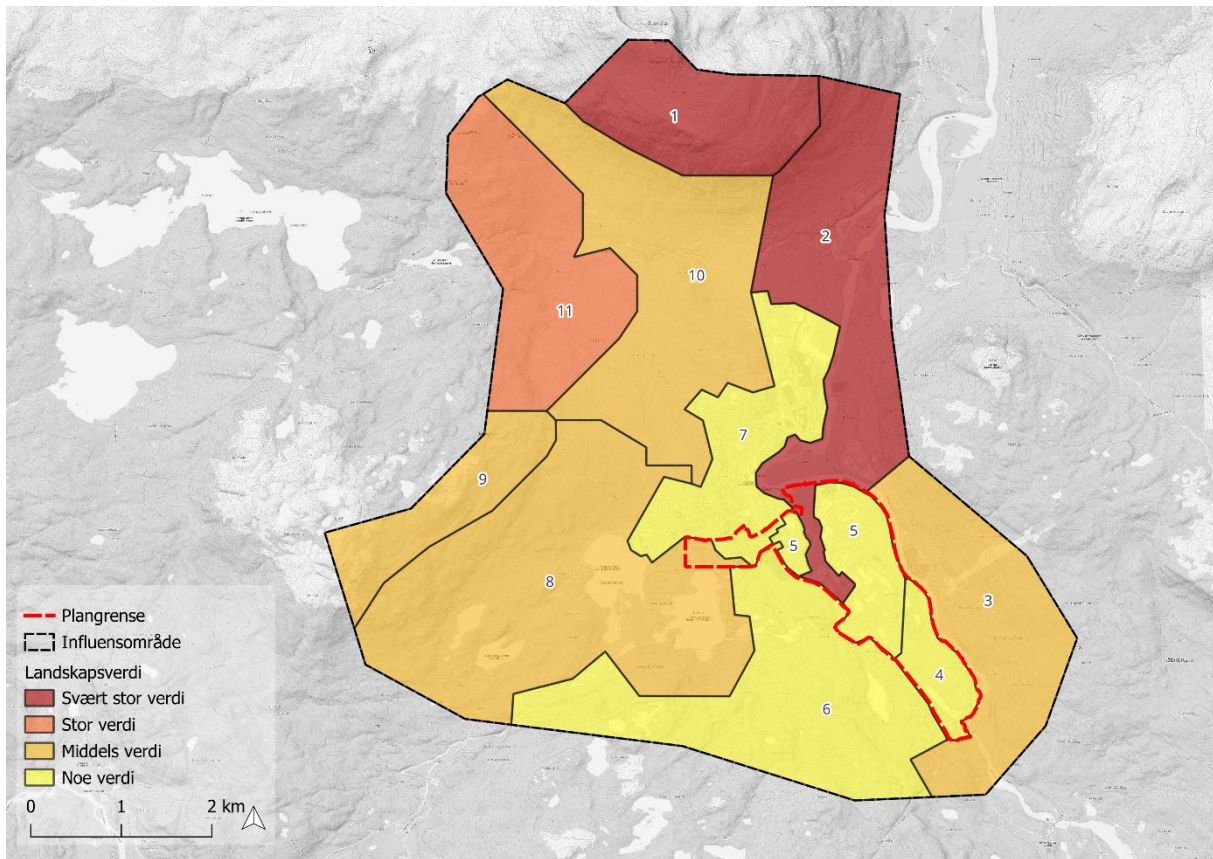
Tabell 3 Verdisetting av delområder

NR.	Delområde	Beskrivelse	Verdi
1	Storalå	Landskapstypen omfatter tindelandskap med bart fjell, som er kjennetegnet ved høydeforskjeller større enn 205 meter innenfor 1 km, som vil si store terrengvariasjoner innenfor små avstander, med bratte partier. Det er stor naturvariasjon over korte avstander og delområdet/Storalå kan oppleves som et markant landskapselement på Setermoen. Det er et viktig blikkfang fra Setermoen sentrum, og likedan ser man langt fra toppen. Storalå ligger 1 237 meter over havet, og terrenget er preget av bart fjell og blokker. Fjellet er en viktig friluftslivdestinasjon både sommer og vinter. På toppen av fjellet finner en rester av en påbegynt ringmur som Ole Reistad bygde på tidlig 1950 tallet (ut.no). Det er ingen inngrep i landskapet, men noe preg av menneskelig aktivitet i form av turstier og varder i landskapet. Storalå er en del av en viktig landskapstype i sammenheng med tindelandskapet som går i en sørøst- nordvestlig retning, og som utgjør fjellheimen i Bardu. Fjellpartiet har kjente skredhendelser i terrenget ned mot dalbunnen. Samlet er delområdet vurdert å ha en svært stor verdi.	Svært stor verdi
2	Barduelva/ Sæterelva	Delområdet strekker seg over flere landskapstyper, bl.a. «Relativt åpent dallandskap under skoggrensen med bebyggelse/infrastruktur» og «Relativt åpent dallandskap under skoggrensen med tettsted og åpent dallandskap under skoggrensen med tettsted». Delområdet omfatter Barduelva som er et svært viktig landskapselement i dalbunnen, og som er både lokalt og regionalt viktig. Sæterelva, som er en elv fra Toftakervannet, er inkludert i delområdet som et helhetlig landskapselement. Sæterelva har liten verdi som gyte- og oppvekstområde for røye og ørret ifølge NINA-rapport Tromsø (2000). Landskapselementene er vurdert som et helhetlig sammenhengende element som må behandles samlet. Langs vassdraget ligger store elve- og bekkeavsetninger. Barduelva meandrerer nedover i landskapet, avsetter sand og gruspartikler, som igjen skaper vakre landskapsformasjoner i dalbunnen. Elven er hyppig benyttet av regionale og nasjonale brukere til fritidsfiske, samt av lokale som benytter området langs elven som turområde. Delområdet har et mangfold av elementer fra både natur, friluftsliv, kultur og landbruk. Landskapet i delområdet har noen inngrep i form av spredt bebyggelse og infrastruktur, men er i hovedsak et sammenhengende naturområde i lokal skala. Elven utgjør et karakteristisk	Svært stor verdi

		landskapselement som tydelig setter preg på landskapet og er av regional betydning. Store deler av dette sentrale delområdet består av en naturtype av stor verdi. Gråor- heggeskog ligger som et stort belte over delområdet. Samlet utgjør dette svært stor verdi for landskapet.	
3	Beardovaggi	Delområdet inngår i landskapstypen åpent dallandskap under skoggrensen med bebygde områder. Dalformen er vid og åpen med slake overganger til fjell på østsiden. Området er delvis bebygget med skianlegg, motorsportanlegg som bil/rallycrossbaner og bebyggelse. Området er et viktig helårs nærturterreng. Det går flere merkede stier i fjellsiden, hvor man også kan se historiske tufter fra rundt 1915-tallet på det som kalles «Gammelsetra». Dette gir området mange opplevelseskvaliteter. Området er tydelig preget av et mangfold av friluftslivkvaliteter. En del av Barduelva inngår i delområdet, men elven er her i mindre grad en meandrerende elv. Landskapet består av mye skog med delvis høy og middels bonitet. Landskapet kan beskrives som et område med lokal betydning i form av «hverdagslandskapet», der det spesielt er lokale brukere. Skianlegget med skiløyper danner åpne korridorer i skogen mot fjellet. Landskapet er derfor vurdert som middels verdi.	Middels verdi
4	Nesmoen Hundtorp	Nesmoen/Hundtorp er en del av Setermoen leir, og består av skogområde med internt veisystem. Området har lite bebyggelse og er benyttet til nærøvingsområde for forsvaret. Delområdet inngår i landskapstypen åpent dallandskap under skoggrensen med bebyggelse/infrastruktur og åpent dallandskap under skoggrensen med tettsted. Delområdet omfatter et skogstjern som er en viktig utvalgt naturtype med evjer, bukter og viker. I nord ligger også en dam uten noe kartlagt naturverdi. Denne ligger innenfor et sandtak i delområdet. Skogstjernet utgjør et viktig område for leveforhold for insekter og vannfugl. Området har stor overvekt av menneskelig aktivitet i form av infrastruktur som veg. Delområdet kan sies å være et vanlig forekommende landskap med noe særpreg i form av tjern og vann, samt skog av lav bonitet. Det er liten variasjon av natur- og kulturverdier, og et landskap uten kjente sammenhenger. Det er registrert to SEFRAK-bygg innenfor området. Dette er to brakker fra 1900-tallet, første kvartal. Området har kun en spesiell betydning for forsvaret, da området blir brukt som nærøvingfelt. Vegsystemet fremstår som et spindellev i skogen. Delområdet får samlet sett noe verdi grunnet naturelementer som skogstjern, skog, kulturminner og betydningen for en mindre gruppe.	Noe
5	Setermoen leir	Setermoen leir omfatter elvesletten på dalbunnen med bygg av militært preg. Dette området er avgrenset fra øvrige bebygde områder grunnet at bebyggelsen skiller seg ut i form og volum. Hovedvekten av bebyggelsen nede på Setermoen leir er anlagt i nordre del. Det småkuperte området ligger mellom ca. 65 og 90 meter over havet. Leirbebyggelsen er delvis anlagt på Nesmoen som grenser mot Barduelva i øst, Hundtorp i sør, Artillerileiren i vest og Ingeniørleiren/verkstedet sørvest for FV8470. Setermoen leir har en lang historie med en stor militærhistorisk interesse. Leiren ble etablert i 1897 og består i hovedsak av 50-tallsbebyggelse som er organisert rundt et langtun. Flere av byggene innenfor leiren er forskriftsfredet og representerer etablermentets historie. Nord i leiren ligger tre forskriftsfredete magasinbygninger. Landskapet er naturpreget rundt og delvis mellom bebyggelsen og langs det interne veisystemet i området, men med overvekt av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur. Det er lite naturvariasjon og uten landskapselement som utgjør en spesiell betydning for landskapet. Det går en turløype langs Barduelva i nordøst utenfor perimetersikringen med lokale brukere. Landskapet utgjør en historisk del av Setermoen som helhet, men kun i lokal sammenheng. Organiseringen av bebyggelsen ligger i en nordøst-sørvest-retning, som er delvis organisert rundt internt veisystem. De	Noe

		<p>bebygde strukturene i delområdet er strukturert og balansert til formålet. Artillerileiren er inkorporert i delområdet sammen med Setermoen leir grunnet området er en bruksmessig del av leiren. Delområdet ligger i nordvest, vest for Sæterelva, er utbygget med boliger for Forsvaret, men har innslag av større militære langtun. Setermoen leir er samlet sett vurdert til noe verdi.</p>	
6	Skytefeltet	<p>Landskapstypen for delområdet er åpent dallandskap under skoggrensen med tettsted. Delområdet er et sammenhengende naturområde i lokal skala, med noe bebyggelse og infrastruktur. Setermoen skyte- og øvingsfelt er et felt som både historisk og i dag har en høy bruksfrekvens og stor belastning (HGP, 2010). Infrastrukturen skal håndtere beltegående kjøretøy. Disse setter preg på området grunnet stor slitasje på terrenget. Vegetasjonsrydding langs veger skaper åpne korridorer gjennom landskapet. Området er i dag benyttet av Forsvaret til skyteaktivitet i terrenget. Landskapet har flere skytebaner innenfor naturområdet som i hovedsak er preget av skog. Dette er nærøvingsbaner på 50 meter for avansert håndvåpentrening. Innenfor delområdet er det også områder hvor skogen er bygget ned av grønn tjeneste for øving i felt. Av bygg finner en noen enkle standplassbygg plassert i tilknytning til skytebanene. Delområdet er ikke inngjerdet, men er tydelig markert med påler i ytterkant av skytefeltet som markerer at en befinner seg i skyte- og øvingsområde til Forsvaret.</p> <p>Delområdet er benyttet til friluftsliv og rekreasjon ifølge kart fra Strava. Området er vurdert til å ha betydning for en mindre gruppe, da dette er spesielt brukt som skyteøvingsfelt for Forsvaret med støvende aktivitet. Samlet sett utgjør dette området noe verdi grunnet naturvariasjoner, mangfold og tilhørighet.</p>	Noe
7	Setermoen bygdeby	<p>Delområdet inngår i landskapstypen relativt åpent dallandskap under skoggrensen med tettsted. Delområdet er skilt ut fra delområde Åsen som ikke er utbygget, da disse fremstår som to forskjellige landskapstyper. Setermoen bygdeby omfatter hele Setermoen sentrum som er et landskap preget av en sterk inngrepsgrad der landskapet i hovedsak er bebygget og med overvekt av menneskelig aktivitet. Det er noe naturpreget mellom bebyggelsen. Delområdet har liten naturvariasjon. Bebyggelsesstrukturen har en lineær karakter langs hovedferdselsåren gjennom sentrum. Bebyggelsen samlet sett i hele Setermoen framstår som lite helhetlig sammensatt, med rotete og tilfeldig sammensetning av bygninger i form av volum, plassering, fargesetting, materialer og takformer. Delområdet har flere listeførte bygg, blant annet Bardu kirkested fra 1800 tallet, telefonkiosk fra 1900 tallet, og Vekved gårdstun fra slutten av 1800-tallet. Landskapet domineres av tilfeldigheter og monotoni. Delområdet inneholder få elementer fra natur, friluftsliv, kultur og landbruk. Setermoen bygdeby er på bakgrunn av sammenhenger og noe mangfold, vurdert til å ha noe verdi.</p>	Noe
8	Sætervann	<p>Området ligger innenfor landskapstypen Åpent dallandskap under skoggrensen med tettsted. Dalformen er vid og åpen, med en slak overgang til omkringliggende åser, fjell og/slettelandskap. Delområdet består av store skogområder, med flere innsjøer som er mindre enn 2 km². Nedre og øvre Sætervann ligger innenfor avgrensningen. Det er også flere myrer i området. Landskapstypen er preget av vann, vassdrag og våtmarker. Det er flere naturtyper innenfor delområdet, som rik boreal løvskog og gråor-heggeskog.</p> <p>Delområdet er preget av interne gang- og stisystemer rundt i skogområdene som er viktig for friluftsliv grunnet landskapselement som vann og skog. Landskapet har ingen særlig særpreg og oppleves som et vanlig forekommende landskap. Naturtyper, naturelementer og friluftslivinteresse utgjør samlet sett en middels verdi.</p>	Middels verdi

9	Sjupynten	<p>Delområdet inngår i landskapskarakteren middels kupert ås- og fjellandskap under skoggrensen. Området er dekket av skog, med middels bonitet, og med flere partier med myr. Landskapet fremstår som lite preget av menneskelig aktivitet, men med forekomst av linjeinngrep som kraftledninger og turstier. Deler av området i nord ligger innenfor inngrepsfrie naturområder. Landskapstypen er kjent for høydeforskjeller mellom 100-250 meter innenfor en avstand på 1 km. Det går turstier gjennom bjørkeskogen til Sjupynten som et av de mest brukte nærtuområdene på Setermoen (Ut.no). Sjupynten ligger 410 meter over havet, og ligger rett over skoggrensen. Arealdekket består av delvis bart fjell. Delområdet er vurdert til middels verdi grunnet innslag av naturelementer som myr, få innslag av menneskelig aktivitet, er del av et inngrepsfritt naturområde og har viktige kvaliteter for friluftslivet.</p>	Middels verdi
10	Åsen	<p>Delområde Åsen inngår i landskapstypen relativt åpent dallandskap under skoggrensen med tettsted. Delområdet er skilt ut fra tettstedet og delområdet Setermoen bygdeby grunnet innhold i landskapet. Åsen består av store skogområder uten bebygde strukturer, men med tydelige spor av menneskelig aktivitet i form av flatehogst, linjeinngrep som kraftledninger og grusveier/stinett. Inngrepsgraden er relativt lav i et ellers sammenhengende naturområde i lokal skala. Delområdet har også innslag av fullyrket/overflatedyrket jord. Gjennom delområdet renner Høyetverrelva som munner ut i Barduelva. Landskapstypen har innslag av mindre myrområder, eksempelvis Stormyra, Storlømyra, Veslemyr. Delområdet er delvis innenfor to svært viktige friluftslivsområder som «Storlømyra-Langvassli» og utfartsområde til «Langvasslia-Storala». Det går opplyste og tilrettelagte ski- og turløyper gjennom delområde fra skistadion på Setermoen. Det er også en etablert gapahuk med navn Einarbu i delområdet. Området har en lokal betydning i form av «hverdagslandskapet». Landskapet er mangfoldig i form av viktige elementer for friluftslivet og landbruk. I delområdet inngår også områder med svært viktige naturtyper, som rik åpen jordvannsmyr i mellomboreal sone, slåttemyr og gråor-heggeskog. Samlet sett gir dette delområdet middels verdi.</p>	Middels verdi
11	Fossmyra	<p>Landskapstypen for delområdet er relativt åpent dallandskap under skoggrensen. Til sammenligning med delområdet Åsen er dette landskapet i mindre grad preget av menneskelig aktivitet, men enkelte linjeinngrep som turløyper forekommer. Delområdet er delvis innenfor to svært viktige friluftslivsområder som «Storlømyra-Langvassli» og utfartsområde til «Langvasslia-Storala». Deler av området i sør inngår som «inngrepsfrie naturområde» i sone 2, som indikerer sammenhengende naturområder uten tyngre (tekniske) inngrep. Delområdet oppleves som et landskap med få, ikke dominerende negative brudd eller kontraster. Området inneholder også naturtyper av stor verdi, i form av rik åpen jordvannsmyr i mellomboreal sone, gammel fattig sumpskog og gammel høgstaudegråorskog. Samlet utgjør dette stor verdi grunnet liten inngrepsgrad, stor naturvariasjon, mangfold og innslag av naturtyper.</p>	Stor verdi

Figur 9: Verdisetting av delområder. Delområdene er som følger:

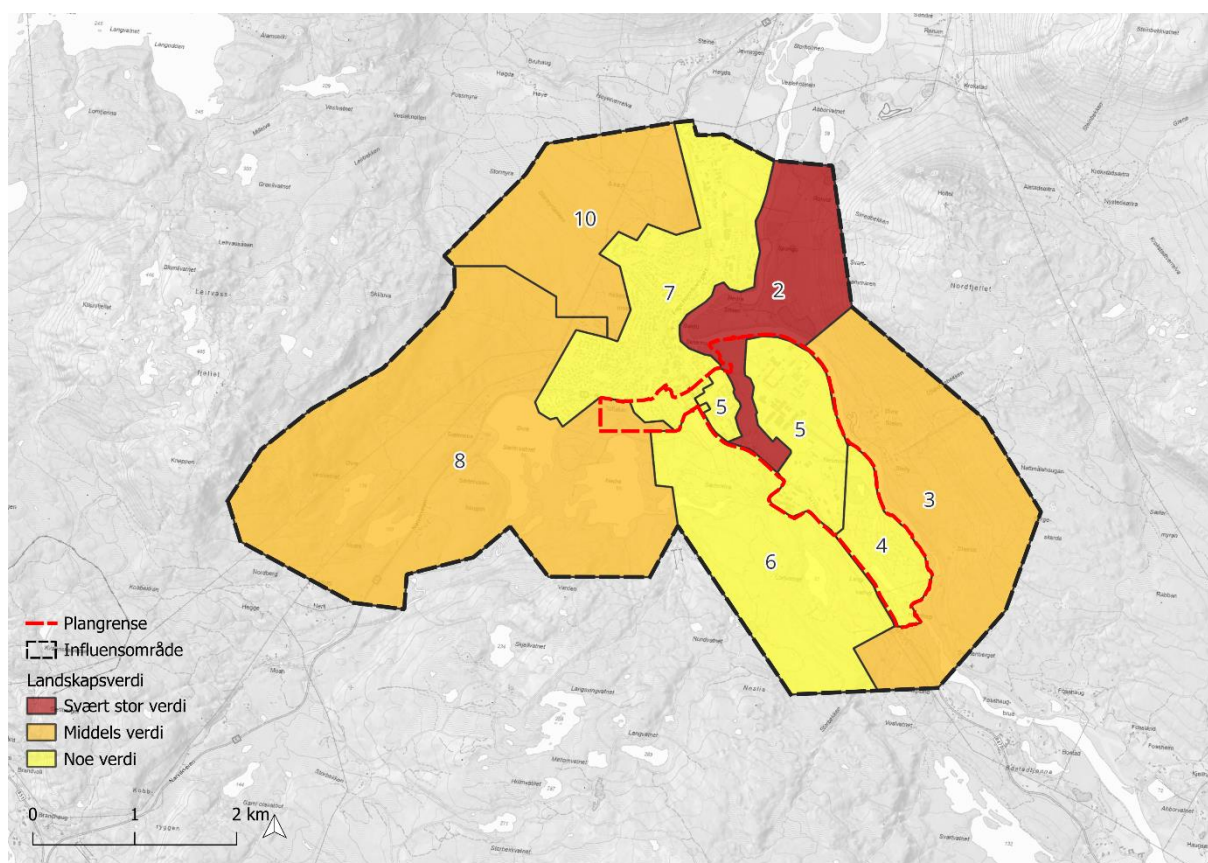
- 1: Storalå
- 2: Barduelva/Sæterelva
- 3: Beardovaggi
- 4: Nesmoen/Hundtorp
- 5: Setermoen leir
- 6: Skytefeltet
- 7: Setermoen bygdeby
- 8: Sætervann
- 9: Sjøpynten
- 10: Åsen
- 11: Fossmyra

11 PÅVIRKNING OG KONSEKVENNS FOR HVERT DELOMRÅDE

I det følgende vurderes påvirkning og konsekvens for hvert delområde. Påvirkningsgraden omhandler hvordan verdiene i landskapet påvirkes, hva som forringer eller forbedrer verdiene i landskapet og hvordan landskapskarakteren eventuelt endres på bakgrunn av dette. Påvirkningsgraden vurderes ut fra fem vurderingskriterier i tabellen.

Konsekvensen vurderes på bakgrunn av landskapsverdi og påvirkningsgrad. Konsekvensviften er brukt ved vurdering av konsekvensgrad. Graden av konsekvens for hvert delområde vurderes opp mot skalanivåene fra svært alvorlig-, alvorlig-, middels-, noe-, ubetydelig-, noe/betydelig-, og svært stor positiv konsekvens.

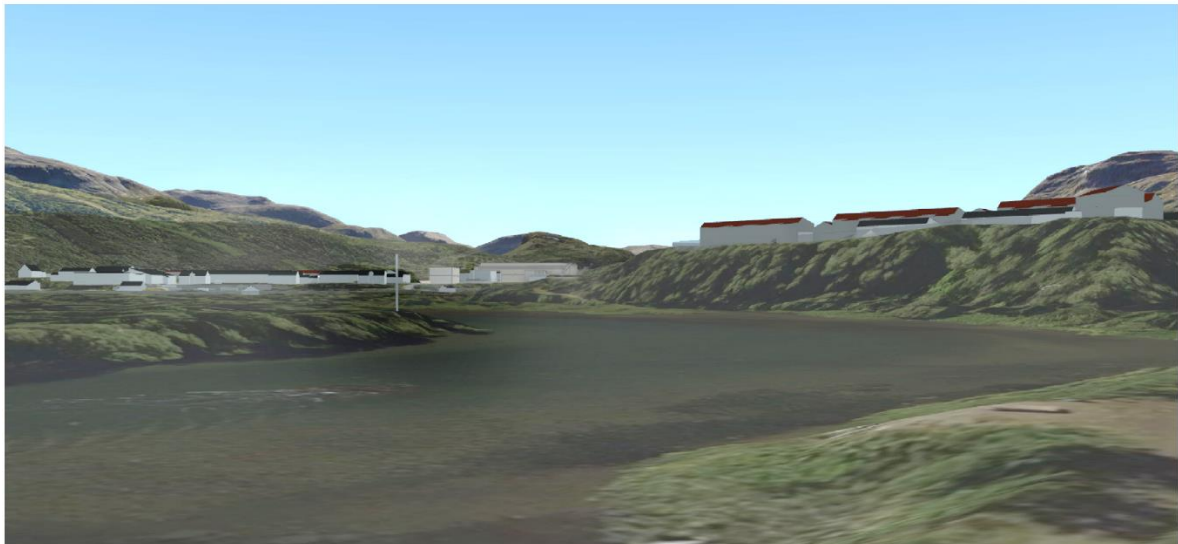
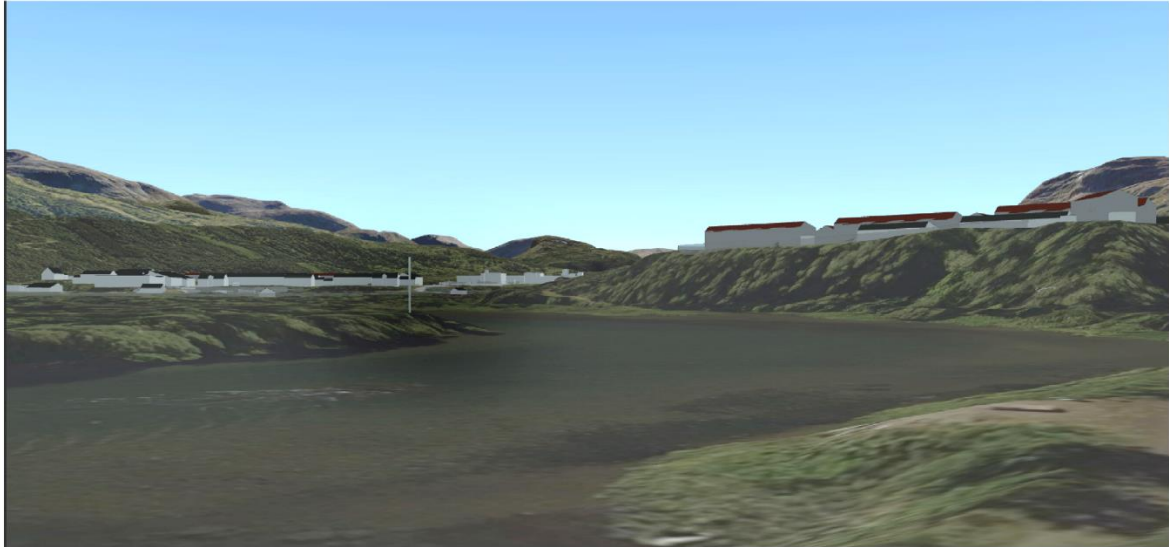
Influensområdet er i etterkant av verddivurderingen justert ned til å kun omfatte de arealer som er vurdert å kunne bli påvirket av tiltak i planområdet. Grensen er vurdert på bakgrunn av høydedata, avstand fra delområdet til planområdet og siktlinjer i terrenget. Påvirkning og konsekvens er kun vurdert for delområder som ligger innenfor justert influensområde. Det er ikke vurdert at arealer utenfor denne vil bli påvirket i betydelig grad. Disse ligger i stor avstand fra planområdet, med en minimal visuell påvirkning.

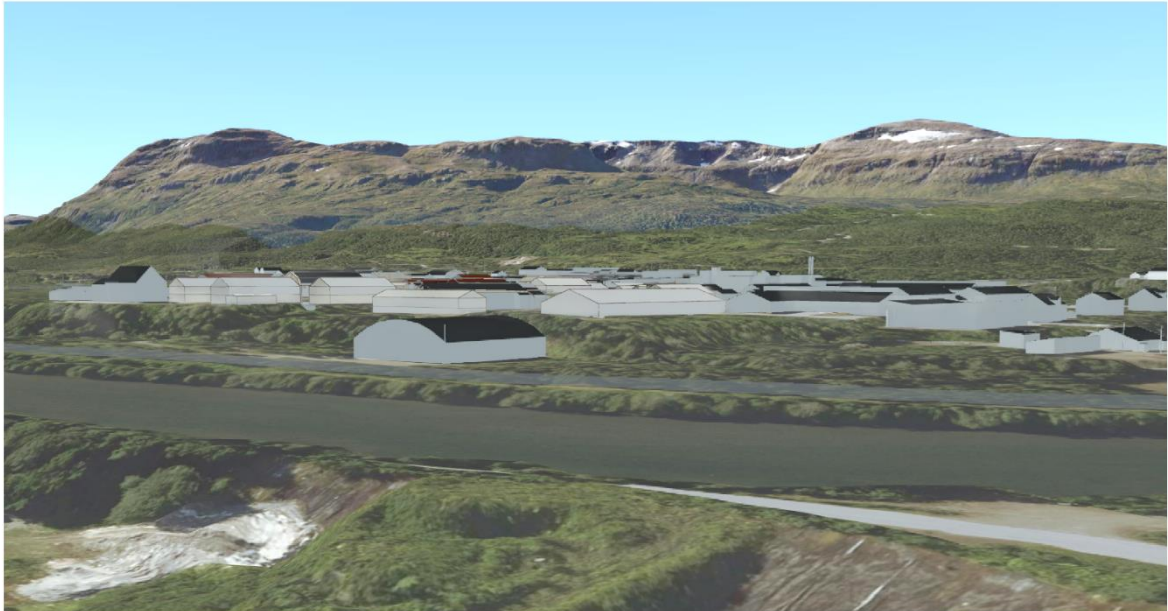
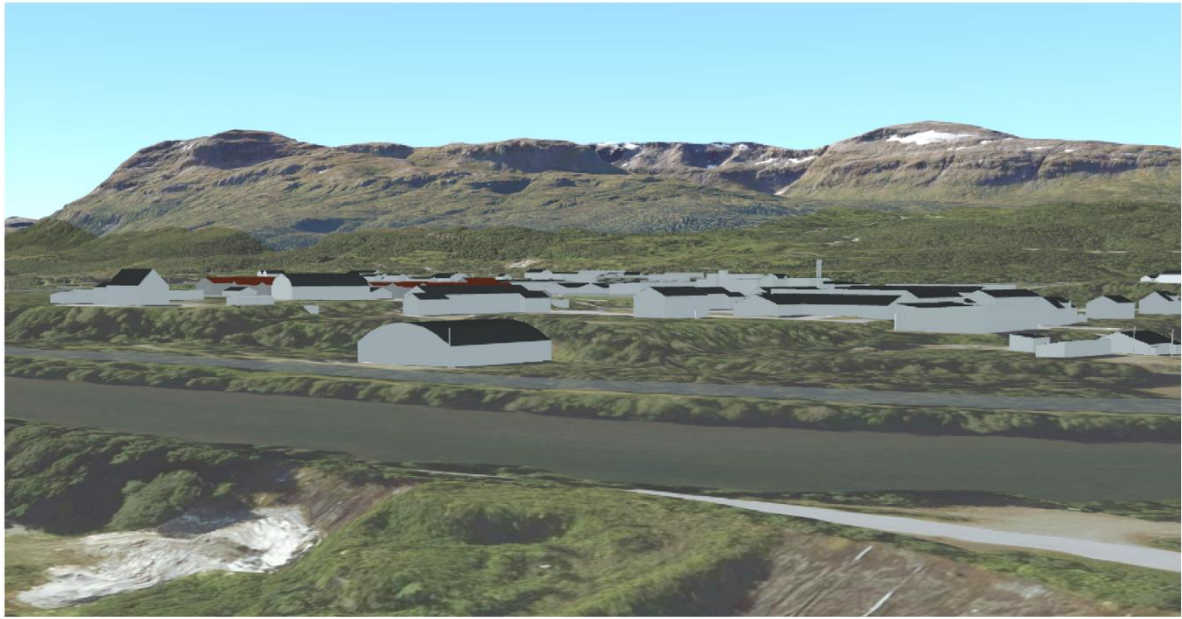
Figur 10 Justert influensområde for delområder som skal vurderes for påvirkning og konsekvens.

- 2: Barduelva/Sæterelva
- 3: Beardovaggi
- 4: Nesmoen/Hundtorp
- 5: Setermoen leir
- 6: Skytefeltet
- 7: Setermoen bygdeby
- 8: Sætervann
- 10: Åsen

Nr.	Delområde	Verdi	Påvirkning		
2	Barduelva/ Sæterelva	Svært stor verdi	Synlighet	Tiltaket medfører noe økt synlighet fra Barduelva/Sæterelva i sør. Fremtoningen i landskapet vil bli den samme, men med økt bygningsmasse langs vassdraget vil synligheten øke. Tiltaket vil spesielt være synlig fra Elveparken rett nord for planområdet. Delområdet nordlige arealer er ikke vurdert å bli påvirket av synlighet i like stor grad. Fortetting innenfor et allerede bebygget område vil redusere visuelle virkninger inn mot delområdet. Det er derfor ikke vurdert at dette påvirker landskapskarakteren.	Ubetydeli g endring
			Fragmentering	Planområdet er allerede bygget ut, og en økt bygningsmasse som tiltaket innebærer er ikke vurdert å bryte med landskapskarakteren. Tiltaket vil ikke bygge ned viktige landskapsrom innenfor dette delområdet. Den del av delområdet som grenser inn mot bebyggelsen i planområdet er forutsatt ivaretatt som en grønn buffer. Spesielt om vinteren vil synligheten øke med mindre vegetasjon.	
			Skala/dimensjon	Tiltaket vil ikke skape brudd eller dominere i landskapet. Planområdet vil fortettes spesielt i midtre deler. Det er ikke vurdert at tiltaket bryter med linjer eller former i landskapet. Lesbarheten vil være den samme.	
			Formgivning	Formspråk vil være tilnærmet lik som i dag.	
			Tilhørighet/identitet	Tiltaket medfører ingen endring av tilhørighet. Perimetersikring langs planområdet opprettholdes. Brukeropplevelsen kan endres i noen grad da synligheten inn mot leirens nye bebyggelse øker som følge av byggehøyder, men er vurdert å være av så avgrenset karakter at det ikke vil forringe opplevelsen av landskapet som helhet.	

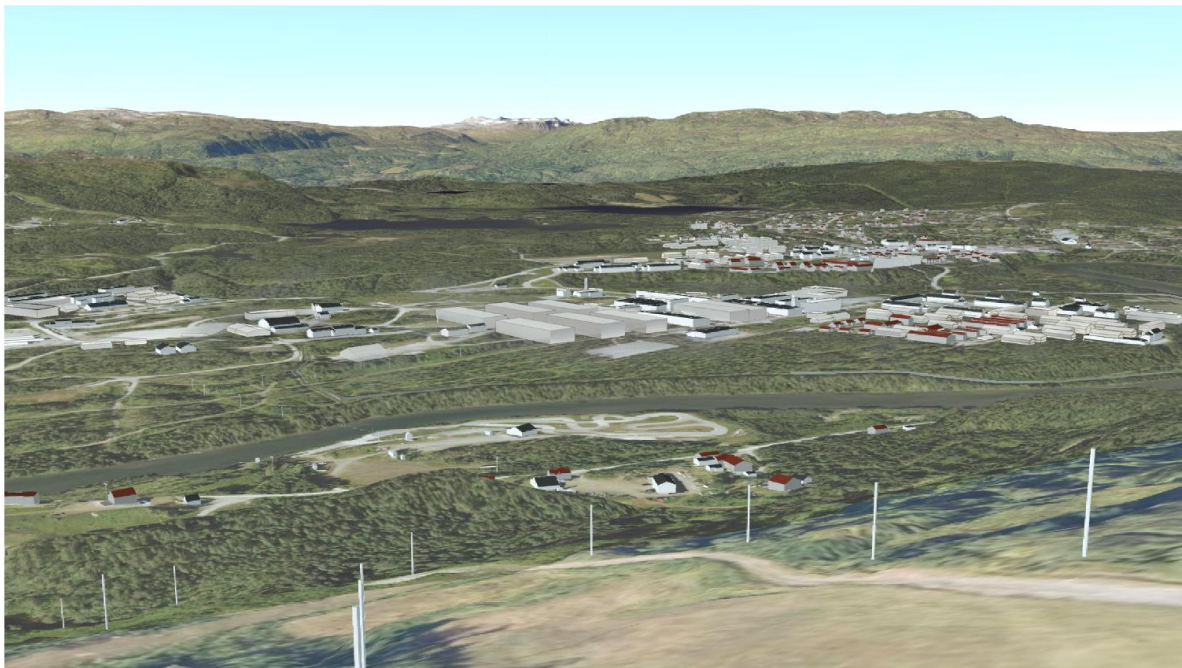
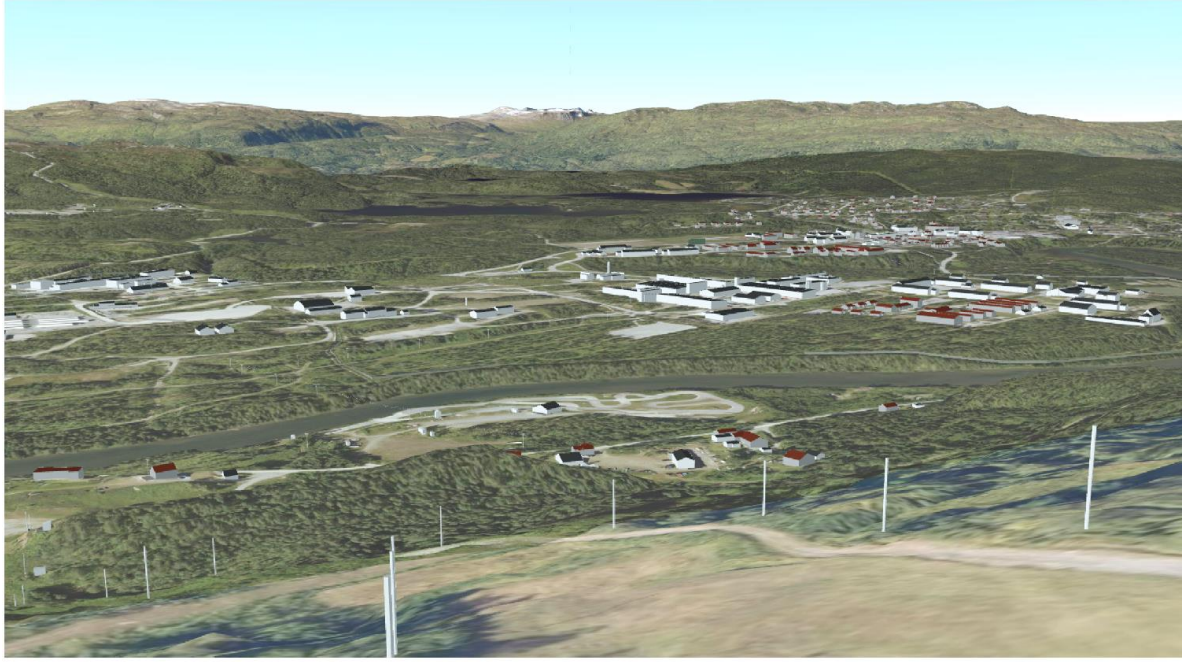

Figur 11 Utsnitt fra delområde 2 sett mot sør fra elvepromenaden i delområdet. Øverste bilde: eksisterende situasjon, nederste bilde: framtidig situasjon.

Figur 12 Utsnitt av bebyggelsen fra delområde 2 sett mot sør-vest. Øverste bilde: eksisterende situasjon, nederste bilde: framtidig situasjon.

NR	Delområde	Verdi	Påvirkning	
3	Beardovaggi	Middels verdi	Synlighet	Fjernvirkningen fra planområdet vil være synlig fra store deler av delområdet, spesielt i høyden. Delområdet vil kunne se alle tiltakene innenfor perimetersikring i planområdet. Ny bygningsmasse vil utgjøre noe mer eksponering, men delområdet er allerede påvirket av innsyn til planområdets bebygde del og ny bebyggelse. Samlet er tiltaket vurdert å forringe noe inn mot dette delområdet, men vil være av svært begrenset karakter. Påvirkningen vil derfor ligge på ubetydelig endring, men i øvre del av skalaen.
			Fragmentering	Tiltaket medfører ikke endringer i landskapsammenhenger eller kvaliteter knyttet til helhet, struktur eller lesbarhet. Fortetting innenfor allerede bebygde område vil ikke utgjøre noen fragmentering fra dette delområdet.
			Skala/dimensjoner	Tiltaket er tilpasset og underordnet landskapskarakteren i dette delområdet. Utbyggingen er tilpasset landskapet og landskapselementer.
			Formgivning	Tiltaket har samme formspråk som førsituasjonen. Ny bebyggelse vil ligge noe høyere i terrenget enn dagens situasjon, men skal tilpasses byggeskikken i området. Nye bygninger innenfor leirens perimetersikring vil være i tråd med allerede eksisterende bebyggelse.
			Tilhørighet/identitet	Tiltaket medfører ingen endring av tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse, gjenskapt eller kompensert inn mot delområdet.

Figur 13 Utsnitt mot planområdet fra delområdet 3 ved Stelia Alpinsenter. Sett mot vest. Øverste bilde: eksisterende situasjon, nederste bilde: framtidig situasjon.

	Delområde	Verdi	Påvirkning		
4	Nesmoen/ Hundtorp	Noe verdi	Synlighet	Delområdet inngår i planområdet, men er ikke planlagt utbygget. Tiltaket har samme fremtoning i landskapsbildet som før inngrep. Eksisterende bygg skal saneres i dette området. Delområdet ligger noe lavere i terrenget enn selve utbyggingsområdet. Synlighet er avgrenset.	Ubetydelig endring
			Fragmentering	Tiltaket medfører ikke endringer i landskapssammenhenger eller kvaliteter knyttet til helhet, struktur eller lesbarhet. Delområdets sanering av bygg vil kunne gi flere landskapskvaliteter og mer grøntareal. Dette bidrar til å underbygge delområdets naturtyper, skogareal, og bevaring av kulturminner som SEFRAK-bygg.	
			Skala/dimensjoner	Tiltaket er tilpasset skala i landskapet. Ingen planlagte nye bygg innenfor arealet.	
			Formgivning	Tiltaket har samme formspråk som førsituasjonen.	
			Tilhørighet/identitet	Tiltaket medfører ingen endring av tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse, gjenskapt eller kompensert. Delområdet vil ha lik bruk av samme brukergrupper i fremtiden.	
			<p>Forbedret Ubetydelig endring Noe forringet Forringet Sterkt forringet</p>		

Figur 14 Utsnitt fra delområde 4 sett mot nord. Øverste bilde: eksisterende situasjon, nederste bilde: framtidig situasjon.

	Delområde	Verdi	Påvirkning		
5	Setermoen leir	Noe verdi	Synlighet	Tiltaket har samme fremtoning i landskapsbildet som før inngrepet, men med noen bygg som ligger høyere i terrenget. Delområdet omfatter allerede militære bygg og anlegg, og en fortetting innenfor delområdet vil istandsettes slik at det faller naturlig inn i landskapsbildet til delområdet. Det er i dette delområdet hovedvekten av utbyggingen vil foregå. Fortetting innenfor delområdet vil ikke endre forholdene ved landskapet her.	Ubetydelig endring
			Fragmentering	Tiltaket medfører ikke endringer i landskapssammenhenger for delområdet. Delområdet omfatter hovedvekten av utbyggingen. Tiltaket bygger opp under et enhetlig bebyggelsespreg. Kvalitet knyttet til helhet, struktur og lesbarhet vil opprettholdes og ivaretas.	

			Skala/dimensjon er	Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet og underbygges av lik utforming som eksisterende bebyggelse. Området er allerede påvirket av høy inngrepsgrad og overvekt av menneskelig aktivitet og bebyggelse. Eksisterende verneverdige bygg beholdes. Dette bidrar til å understøtte etablisementets historie.			
			Formgivning	Ny bebyggelse vil ha samme formspråk som eksisterende bebyggelse i dette delområdet. Nye bygg og anlegg innenfor planavgrensningen skal utformes og bygges med god arkitektonisk kvalitet og i bærekraftige materialer.			
			Tilhørighet/identitet	Tiltaket ivaretar delområdets identitet gjennom bevaring av verneverdig bebyggelse og tilpasning til eksisterende militære bygg. Historiske element blir ivare tatt gjennom planen.			
			Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
							

Figur 15 Utsnitt fra delområde 5 inne i leiren, sett mot nordvest. Øverste bilde: eksisterende situasjon, nederste bilde: framtidig situasjon.

	Delområde	Verdi	Påvirkning		
6	Skytefeltet	Noe verdi	Synlighet	Tiltaket medfører ubetydelig endring for synlighet og har samme fremtoning i landskapsbildet. Delområdets vegetasjon og terrengformasjon hindrer i stor grad visuell kontakt med den bebygde delen av planområdet. Utsnittene er tatt fra høydedraget/høyderyggen langs delområdets østre del,	Ubetydelig endring

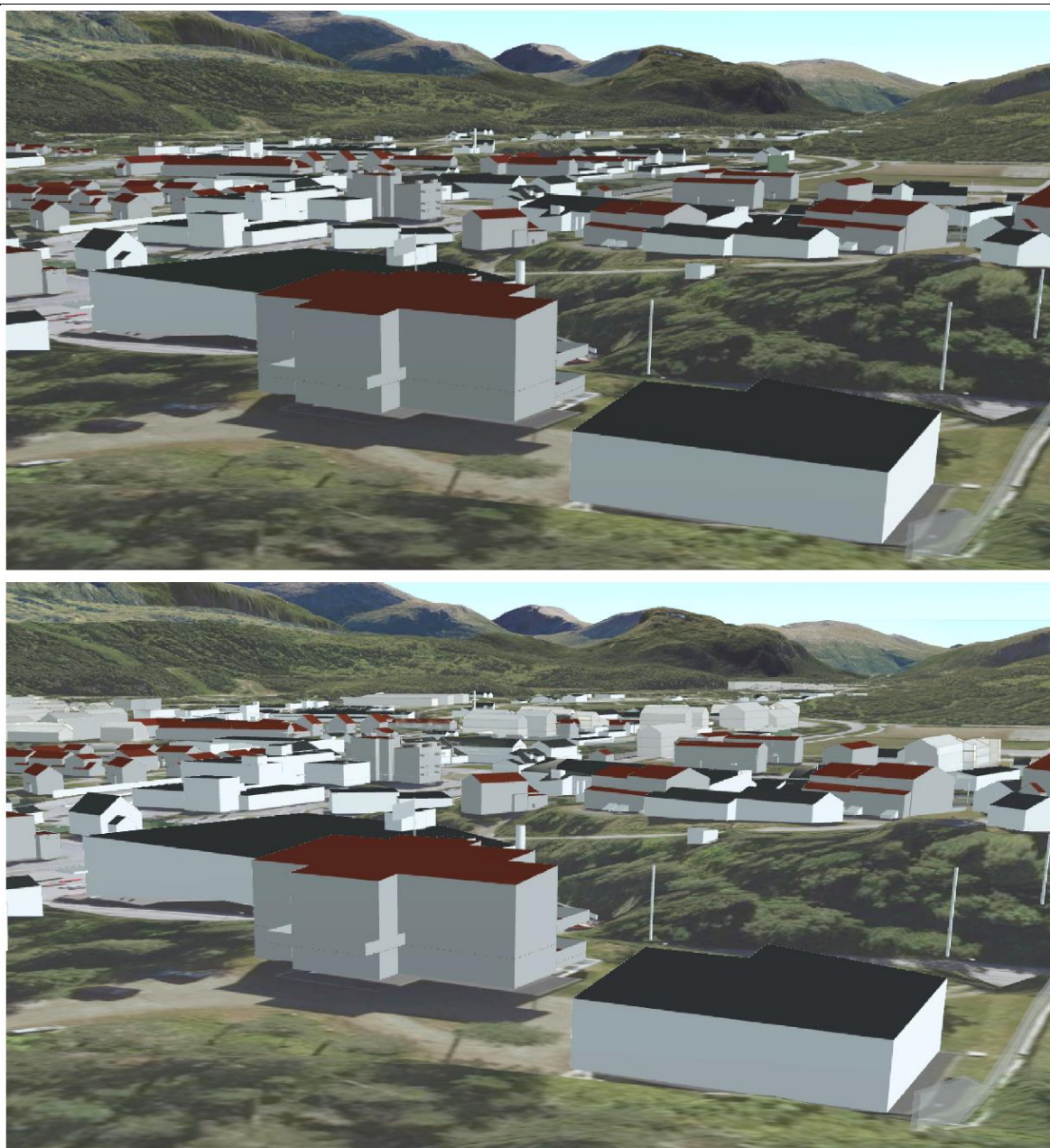
			og synligheten vil dermed være større her enn for resterende del av delområdet.											
		Fragmentering	Ikke vurdert å utgjøre noen endring. Tiltaket vil ikke forringe eller ødelegge kvaliteter knyttet til helhet, struktur og/eller lesbarhet i delområdet. Tilkost til området opprettholdes og eksisterende aktivitet videreføres. Det er ikke planlagte endringer innenfor dette området. Likevel vil en økning av bygningsmasse innenfor leiren bidra til mer aktivitet i området.											
		Skala/dimensjoner	Ikke vurdert å bli forringet. Området blir benyttet til militær virksomhet.											
		Formgivning	Delområdet er vurdert å ikke bli påvirket av tiltak i planområdet. Dette delområdet er allerede påvirket av militær virksomhet.											
		Tilhørighet/identitet	Planarbeidet er ikke vurdert å medføre tiltak som har betydning for delområdet. Dette delområdet hører naturlig til planområdet og er av betydning for en mindre gruppe som hører til leiren. Tiltak i planen vil bedre forholdene for brukergruppen som benytter delområdet. Naturvariasjoner, mangfold og tilhørighet i delområdet opprettholdes.											
			<table border="1"> <tr> <td>Forbedret</td> <td>Ubetydelig endring</td> <td>Noe forringet</td> <td>Foringet</td> <td>Sterkt forringet</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;"></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Foringet	Sterkt forringet						
Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Foringet	Sterkt forringet										
														

Figur 16 Utsnitt fra delområde 6 sett mot nord fra høydedrag i delområdet. Øverste bilde: eksisterende situasjon, nederste bilde: framtidig situasjon.

	Delområde	Verdi	Påvirkning		
7	Setermoen bygdeby	Noe verdi	Synlighet	Tiltaket medfører økt synlighet fra bybildet i sørvest. Delområdet er bebygget og med overvekt av menneskelig aktivitet, gjør at tiltakets synlighet ikke vil forringe visuelle kvaliteter. Bebyggelsen i planområdet er allerede delvis synlig i bybildet i dag. Ny bebyggelse vil etableres innenfor allerede bebygde strukturer.	Ubetydelig endring

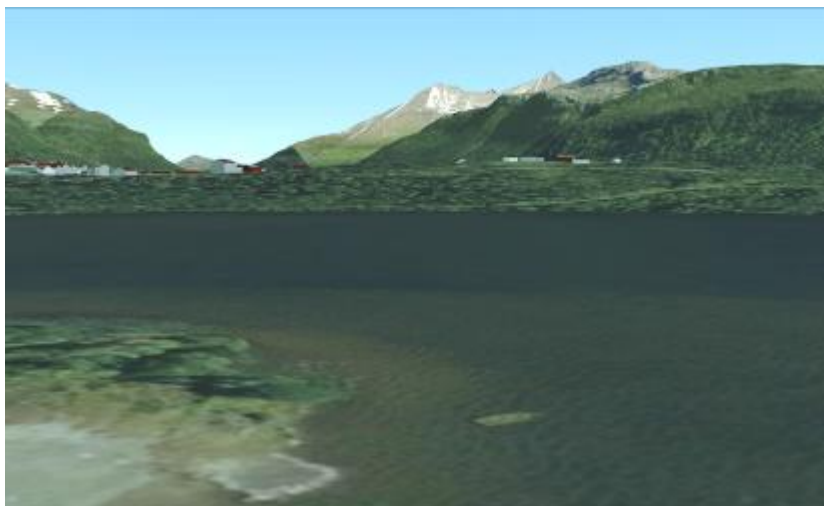
			Fragmentering	Helhet, struktur og lesbarhet i delområdet opprettholdes. Søndre del av delområdet er planlagt med noe økt bebyggelse, men innenfor områder som allerede er preget av menneskelig aktivitet og bebyggelse. Denne delen av delområdet vil kunne få økte kvaliteter i form av nybygg og med en strukturert form på både bebyggelse og infrastruktur. Dette kan igjen forbedre eksisterende opplevelse.										
			Skala/dimensjoner	Tiltakene vil ikke overgå eksisterende høyde inn mot delområdet. Dimensjonen på bygg innad i planområdet er tilpasset slik at siktlinjer til omkringliggende landskapselement blir opprettholdt. Eksisterende bebyggelse er lite helhetlig sammensatt, med rotete og tilfeldig sammensetning av bygninger i form av volum, plassering, fargesetting, materialer og takformer. Fortetting skal skje i områder som allerede er bebygget innenfor delområdet. Innenfor planområdet som inngår i delområdet vil terrengformasjon i øst bebygges (Toftakerlia), men ny bebyggelse vil bevisst tilpasses landskapets linjer. Høydedraget i bakkant vil ligge som et grønt høydedrag som hindrer visuell kontakt med bebyggelsen på Toftaker.										
			Formgivning	Dagens bygdesentrum innenfor planområdet vil opparbeides med en blokkbebyggelse på 4 etasjer, og før feltene kan bygges ut eller fortettes med nybygg eller større tilbygg skal det utarbeides situasjonsplan for feltene. Situasjonsplanen skal bl.a. vise bebyggelsens form og dimensjoner, bil- og fotgjengeradkomst, lekearealer og andre felles utenomhusarealer, biloppstillingsplasser med mer. Tiltak i planen bidrar til å skape et balansert utrykk og tilfører nye kvaliteter innenfor et område som oppleves å være noe tilfeldig i form og volum.										
			Tilhørighet/identitet	Tiltaket medfører ingen endring av tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse, gjenskapt eller kompensert.										
			<table border="1"> <thead> <tr> <th>Forbedret</th> <th>Ubetydelig endring</th> <th>Noe forringet</th> <th>Foringet</th> <th>Sterkt forringet</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td style="text-align: center;">▲</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Foringet	Sterkt forringet		▲				
Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Foringet	Sterkt forringet										
	▲													

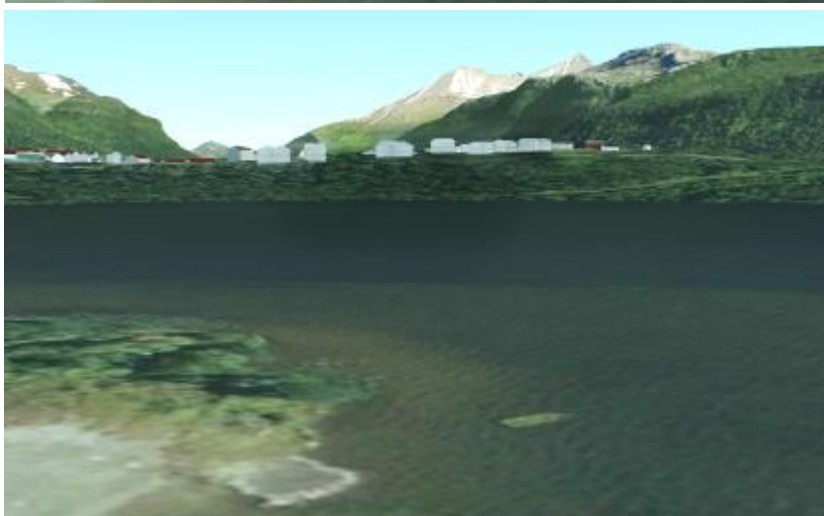
Figur 17 Utsnitt fra delområde 7 sett mot sør. Øverste bilde: eksisterende situasjon, nederste bilde: framtidig situasjon.

	Delområde	Verdi	Påvirkning		
8	Sætervann	Middels verdi	Synlighet	<p>Delområdet vil ikke være spesielt sårbart for fjernvirkning fra planområdets militære anlegg. Terrenget ved Toftaker hindrer visuell virkning inn i dette delområdet. Delområdet ligger skjermet fra utbyggingsområder bak i åslandskapet. Likevel vil en nybygging av konsentrert småhus-bebyggelse i nordøstre del ovenfor Øvre Sætervatnet være synlig fra sørsiden av vannet. Ny bebyggelse vil etableres i et område hvor det allerede eksisterer boliger, og synligheten vil være avgrenset. Utsnitt under ligger lavere i terrenget, og vil dermed få noe reduserte kvaliteter sett mot nord. Påvirkningen vil derfor ligge på noe forringet, men i nedre del av skalaen.</p>	Noe forringet

			Fragmentering	Tiltaket er vurdert å ikke medføre endringer i landskapssammenhenger, og virker ikke inn på kvaliteter i området. Planområdet som grenser inn til dette delområdet er planlagt utbygget med boliger av avgrenset høyde. Området er allerede bebygget i dag, og ytterligere boliger i dette området vil ikke endre landskapssammenhengen, struktur eller lesbarhet. Naturtyper som vann, vassdrag og våtmarker bevares, og vil ikke bygges ned.	
			Skala/dimensjon	Tiltaket er i stil med eksisterende bebyggelse og underordner seg landskapselementer. Bebyggelsen i dette delområdet er tilpasset landskapets skala, og utgjør ingen brudd. Linjeføring og form vil ikke hindre utsikt til storslagne fjell som Storala.	
			Formgivning	Tiltaket har samme formspråk som eksisterende bebyggelse.	
			Tilhørighet/identitet	Tiltaket kan påvirke brukeropplevelsen i friluftslivsområdet ved Toftakervannet. Likevel er det vurdert at en fortetting innenfor områder med bebyggelse ikke vil utgjøre en forringelse av opplevelseskvaliteter.	
			<p>Forbedret Ubetydelig endring Noe forringet Forringet Sterkt forringet</p>		

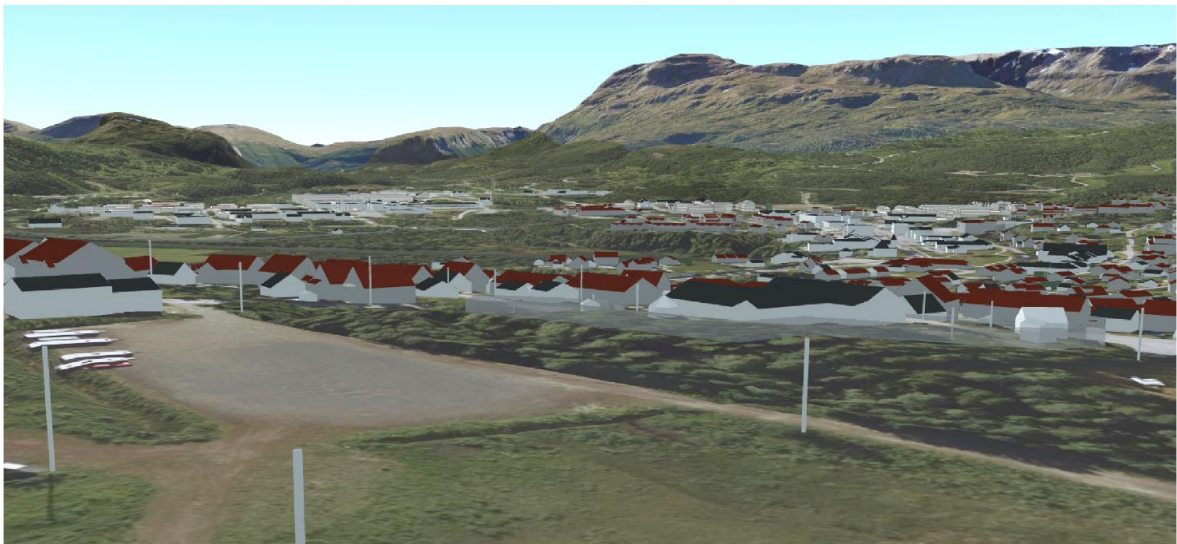
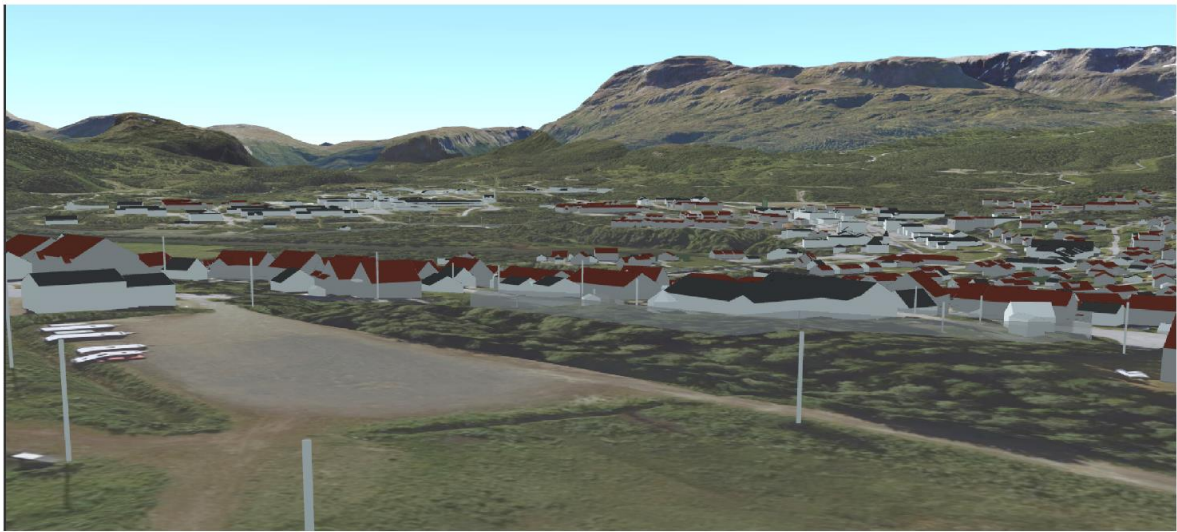

Figur 18 Utsnitt fra delområde 8 sett mot nord-øst. Øverste bilde: eksisterende situasjon, nederste bilde: framtidig situasjon

	Delområde	Verdi	Påvirkning		
10	Åsen	Middels verdi	Synlighet	Delområdet vegetasjon og terreng gjør at siktlinjer vil komme ovenfra og ned. Dette vil hindre en stor endring i framtoningen av tiltaket i landskapet. Delområdet ligger med stor avstand fra den planlagte utbyggingen, og en fortetting innenfor eksisterende bebygde strukturer vil ikke utgjøre noe spesiell negativ påvirkning på opplevelsen av landskapet.	Ubetydelig endring
			Fragmentering	Tiltaket medfører ikke endringer i landskapssammenhenger.	
			Skala/dimensjoner	Landskapets skala opprettholdes med siktlinjer til både bebyggelse i dalbunnen og det større åslandskapet rundt.	
			Formgivning	Ikke relevant.	
			Tilhørighet/identitet	Hverdagslandskapet opprettholdes. Ikke spesielt relevant for delområdet.	

Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Foringet	Sterkt forringet
	▲			

Figur 19 Utsnitt fra delområde 10 sett mot sør-øst. Øverste bilde: eksisterende situasjon, nederste bilde: framtidig situasjon

11.1 Midlertidige virkninger og avbøtende tiltak

Midlertidige virkninger knyttet til anleggsfasen.

Midlertidige virkninger knyttet til anleggsfasen kan være anleggsmaskiner og kraner som rager høyt i terrenget, og medfører en visuell ulempe mot tilgrensende delområder fra planområdet.

Tiltak som er innarbeidet i planen

Tiltak for å redusere synlighet inn i planområdet, som omfatter forsvarets arealer, er hensynssone for bevaring av naturmiljø H560 langs strandsonen mot elven. Kantsonene mot elven har verdi som landskapselement og skal søkes bevart. Et slikt grøntareal med vegetasjon vil fungere som en visuell skjerm inn mot forsvarets bygninger. Spesielt forringelse av nærvirkningen i forhold til synlighet vil reduseres. Det er usikkert hvordan synligheten inn mot planområdet endrer seg med sesongvariasjoner for vegetasjon.

I bestemmelsene er det sikret at det ikke er tillatt å fjerne eksisterende trær i VS1-6. Skogen skal vedlikeholdes, og det skal plantes nye trær dersom det er behov for det. Dersom infrastruktur eller andre anlegg av spesielle grunner plasseres utenfor veg, skal eksisterende vegetasjon innmåles og hensyntas under prosjektering, og gis aktiv beskyttelse under bygging (merking, gjerder etc).

Eksisterende friluftsområder skal beholdes. Mellom bebyggelsen sør og vest for Barduelva ligger et større friluftsområde der stedlig vegetasjon skal beholdes. Dette kan igjen hindre innsyn til leirens bebyggelse fra delområde 7 Setermoen bygdeby.

For alle tiltak i planområdet stilles det krav om at terrenginngrep gjennomføres på en mest mulig skånsom måte for både landskapet og omgivelsene. Det legges vekt på å bevare eksisterende trær i størst mulig grad. I tillegg skal friluftsområder opprettholdes for rekreasjon, friluftaktiviteter og andre former for utendørs opphold. Byggehøydene er begrenset innenfor alle regulerte felt for å bevare siktlinjer, visuelle kvaliteter og unngå fragmentering av omgivelsene. Andre avbøtende tiltak kan inkludere krav om at nye bygg harmonerer med den eksisterende bebyggelsen. For å oppnå dette bør fortettingen tilpasses områdets arkitektoniske uttrykk, inkludert materialvalg, fargebruk og takform. Det bør ikke åpnes for skinnende, reflekterende tak eller farger som fremheves i landskapet. Ved å sikre en helhetlig tilpasning til omgivelsene, unngår man skarpe kontraster og sikrer at den nye bebyggelsen blir en naturlig del av det etablerte bygningsmiljøet.

11.2 Usikkerhet ved avbøtende tiltak

Usikkerheten knytter seg til visuell påvirkning i sesongvariasjoner. I måneder der vegetasjonen er lav vil nærvirkningen inn mot bebyggelsen i planområdet være større og gi reduserte visuelle kvaliteter. Spesielt delområde 2 Barduelva/Sæterelva vil kunne få økt innsyn i vinterhalvåret. Likevel er ikke dette av så stort omfang at landskapskarakteren brytes eller forringes.

12 KONSEKVENNS

Konsekvensen for hvert delområde er vurdert ut fra en sammenstilling av delområdets verdi og påvirkning. Konsekvensviften som er beskrevet i kapittelet om metode er benyttet for denne vurderingen. For områder med stor og svært stor verdi vil disse områdene oppnå størst negativ konsekvensgrad. Konsekvensgrad for delområdene er justert for avbøtende tiltak.

Nr	Delområde	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
2	Bardu/Sæterelva	Svært stor verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig konsekvens
3	Beardovaggi	Middels verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig konsekvens
4	Nesmoen/Hundtorp	Noe verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig konsekvens
5	Setermoen leir	Noe verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig konsekvens
6	Skytefeltet	Noe verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig konsekvens
7	Setermoen bygdeby	Noe verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig konsekvens
8	Sætervann	Middels verdi	Noe forringet	Noe konsekvens
10	Åsen	Middels verdi	Ubetydelig endring	Ubetydelig konsekvens

13 VURDERING AV SAMLET KONSEKVENNSGRAD FOR LANDSKAP

Konsekvensen av et alternativ, som i dette tilfellet er alternativ 1, baserer seg på en sammenstilling av alle konsekvensgradene fra de ulike delområdene. Dette innebærer å vurdere hvilken konsekvensgrad som er best representativ for hvert alternativ. Vurderingen av sammenstillingen fremgår av tabellen under med begrunnelse for samlet konsekvens.

Delområder	Alt. 0	Alt 1
Samlet vurdering	Ubetydelig konsekvens	Ubetydelig konsekvens
Begrunnelse for samlet konsekvensgrad	Alternativet innebærer dagens situasjon.	<p>Delområder har lave konsekvensgrader, hvor det er overvekt av konsekvensgrad «ubetydelig», men med ett delområde som er vurdert til «noe». Ett delområde med noe konsekvens vil ikke dominere konsekvensgraden for hele planalternativet.</p> <p>Det er ingen av delområdene som har stor eller svært stor negativ konsekvens. Avbøtende tiltak fastsatt i planen er vurdert å bidra til å redusere de negative virkningene. Det er utfordrende å vurdere hvordan avbøtende tiltak vil ha innvirkning på synlighet. Det er begrensede avbøtende tiltak for å redusere synligheten i et allerede bebygget område. Opprettholde vegetasjon, perimetersikring og krav om utforming vil bidra til å holde virkningene nede. Konsekvens er vesentlig mindre enn samfunnsnyttens ved å utvikle leirområdet.</p> <p>Samlet sett er vurderingen at konsekvenser for landskapet er «ubetydelig konsekvens». Tiltaket</p>

		medfører liten konsekvens for landskapet innenfor influensområdet.
Rangering	1	2
Begrunnelser for rangering	Alternativet omfatter dagens situasjon, og vil derfor ikke ha noen påvirkning på landskap.	Alternativet medfører økning i bebyggelse innad i planområdet. Dette medfører noe mer negativ konsekvens for landskap, men er vurdert å være avgrenset. Det er satt inn avbøtende tiltak i planen for å redusere negativ påvirkning. Dette er i hovedsak innsyn(sikt).

13.1 Usikkerhet ved utredningen

Utredningen baserer seg på eksisterende kunnskap som nettbaserte kilder. Eksempelvis er dette Naturbasekart for landskap og Kilden for arealinformasjon, landskap, jordsmonn og skogportalen. For hvert delområde er det videre undersøkt hva som inngår av naturelementer, slik som naturmangfold, friluftsliv, naturtyper, kulturminner, vannforekomster, natursammenhenger og bebyggelsespreg.

Knyttet til visualiseringer er det fortsatt en mulighet for at planområdet og tiltaket gir visuelle virkninger til steder som ikke blir dekket av synlighetsanalysen. Virkningene og visuelle inntrykk av fremtidig bebyggelse kan også variere med årstider og lys-/værforhold som ikke avdekkes i denne vurderingen. Spesielt vegetasjon vil variere med årstider og derav kunne gi periodevis mer innsyn og nærvirkninger tett på planområdet.

I løpet av planarbeidet ble det utarbeidet volumstudier som viste at tiltakene ville være av minimal betydning for landskapet, og det ble derfor vurdert at en befaring ville være av avgrenset verdi. Ved oppstart av planarbeidet ble det gjennomført en befaring av leiren. Selv om befaringen ikke hadde som formål å vurdere landskapsvirkninger, ga den verdifull innsikt med overføringsverdi til konsekvensutredningen. Kollegaer med erfaring fra befaringen bidro i vurderingen av avgrensning, påvirkning og konsekvenser.

Visualiseringer ved bruk av fotografier av militærleiren er forbudt, noe som gjorde befaring med bilder uhensiktsmessig. I stedet ble vurderinger av tiltak i terrenget gjennom visualiseringer ansett som tilstrekkelige for å vurdere påvirkning og konsekvenser.

Innledningsvis i analysen var influensområdet satt med stor utstrekning grunnet synlighetsanalyser. Synlighetsanalysen ble nærmere vurdert for de ulike delområdene og det ble grunnet avstand og tiltakets omfang vurdert at noen av delområdene lå for lang unna for innvirkning. Influensområdet ble derfor justert til å kun inneholde de landskapsområdene som lå i nær omkrets der man kunne se tiltakene spesielt godt. Delområder som Storalå, Sjøpynten og Fossmyra, som opprinnelig ble inkludert for verdivurdering, ble tatt ut av influensområdet. Planlagte tiltak er vurdert å være lokalisert i allerede bebygde områder og vil derfor ha minimale virkninger på omgivelsene.

14 KILDER

Litteratur

Forsvarsbygg (2004) *Biologisk mangfold i nærøvingsområder tilknyttet Skjold, Heggelia og Setermoen garnisoner, i Balsfjord, Målselv og Bardu kommuner. Troms*. Tilgjengelig fra:

<https://www.forsvarsbygg.no/contentassets/843cc3886b3747a9bdc98550f99f956b/narovingsomrader-tilknyttet-skjold-heggelia-og-setermoen-garnisoner.pdf>

Strann, K. B, Frivoll, V., Iversen, M., Tømmervik, H., og Johnsen, T. (2005) Biologisk mangfold Bardu kommune. Tilgjengelig fra: <https://www.nina.no/archive/nina/pppbasepdf/rapport/2005/58.pdf>

Henriksen, J. E. og Sommerseth, I. (2014). *Setermoen skytefelt. Arkeologiske undersøkelser av teltboplasser i Liveltskaret/Garžavággi, Kvernskaret/Erigažčahcka og Liffjellaksla, Bardu k., Troms f.* tilgjengelig fra: UiT,

<https://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/6873/article.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

HGP, Helhetlig gjennomføringsplan for Setermoen skyte- og øvingsfelt (2010) Forsvarsbygg.

NIJOS (2005) *Nasjonalt referansesystem for landskap - beskrivelse av Norges 45 landskapsregioner*.

Tilgjengelig fra: <https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/handle/11250/2557712>

Bardu kommune (2023) *Eстетikkveileder for Setermoen sentrum*. Tilgjengelig fra:

<https://img1.custompublish.com/getfile.php/5131129.181.qkjitsubpaaazi/Revidert%2Bdokument%2Bvedtatt%2B08.02.2023.pdf?return=www.bardu.kommune.no>

Landsverneplan for forsvaret, forsvarsbygg (2015). Tilgjengelig fra:

<https://www.forsvarsbygg.no/no/verneplaner/landsverneplan-for-forsvaret/nord-norge/setermoen/>

Nettbaserte kartløsninger

Artsdatabanken. LA, Landskapstyper. Tilgjengelig fra: <https://artsdatabanken.no/Pages/10/Landskap>

Strava heatmap. Tilgjengelig fra: <https://www.strava.com/maps/global-heatmap?sport=Walk&style=light&terrain=false&labels=true&poi=true&cPhotos=true&cColor=mobileblue&gOpacity=100#9/37.7749/-122.4194>

Håndbok M-194. Tilgjengelig fra: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/metode-for-utredning/landskap/>

Høydedata. Tilgjengelig fra: <https://hoydedata.no/LaserInnsyn2/>

3D kommunekart. Tilgjengelig fra:

<https://3d.kommunekart.com/?x=68.85417437301076&y=18.374227630770335&z=1321.9423722490926&head=322.13508745528776&pitch=-52.21431056677263&roll=359.99925541080154>

Ut. Den Norske Turistforening (DNT). Tilgjengelig fra: <https://ut.no/>

Vann-nett. Tilgjengelig fra: <https://vann-nett.no/waterbodies/map>

NGU. Grunnforhold. Tilgjengelig fra: <https://www.ngu.no/geologiske-kart>

Naturbase. Friluftsliv. Tilgjengelig fra:

<https://geocortex02.miljodirektoratet.no/vertigisstudio/web/?app=a3a09afee5c24c459c53a9a9ff0915f1>